
LATVIJAS REPUBLIKAS

VALSTS KASE

Valsts parāda vadības pārskats

-2008-

The Treasury of the Republic of Latvia
Report on Central Government
Debt Management / 2008

Valsts parāda vadības pārskats
Report on Central Government Debt Management
2008

Saturs / Contents

2008.gads skaitļos Main Data in 2008	3
Valsts kases pārvaldnieka ievadvārds Foreword by the Treasurer	4
Latvijas finanšu tirgus aktualitātes Latvia's Financial Market	6
Centrālās valdības aizņēmumi Central Government Borrowing	10
Parāda portfeļa vadība Debt Portfolio Management	15
Naudas līdzekļu un likviditātes vadība Cash and Liquidity Management	18
Valsts budžeta aizdevumi State Budget Lending	20
Valsts galvojumu izsniegšana Issuance of State Guarantees	21
Latvijas Republikas kredītreitings Sovereign Rating	22
Par Valsts kasi About the Treasury	24
Kontakti Contacts	25
Pielikumi Appendices	26

Saīsinājumi / Abbreviations

b.p.	bāzes punkti
CDS	finanšu instruments, kas nodrošina iespēju apdrošināties pret konkrētas institūcijas maksātnespēju (<i>Credit Default Swap</i>)
CSB	Centrālā statistikas pārvalde
EIB	Eiropas Investīciju banka
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
IKP	iekšzemes kopprodukts
ISDA	Starptautiskā mijmaiņas darījumu un atvasināto finanšu instrumentu asociācija
LB	Latvijas Banka
RIGIBID	Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss (<i>Riga Interbank Bid Rate</i>)
RIGIBOR	Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss (<i>Riga Interbank Offered Rate</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VSAA	Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūra

b.p.	basis points
BL	Bank of Latvia
CDS	Credit Default Swap
CSB	Central Statistical Bureau
EIB	European Investment Bank
EU	European Union
GDP	Gross Domestic Product
IMF	International Monetary Fund
ISDA	International Swaps and Derivatives Association
MF	Ministry of Finance
RIGIBID	Riga Interbank Bid Rate
RIGIBOR	Riga Interbank Offered Rate
SSIA	State Social Insurance Agency

Mērvienības / Units of measure

EUR – eiro, oficiālā ES naudas vienība
LVL – lats, Latvijas Republikas nacionālā naudas vienība

EUR – euro, the official currency of the EU
LVL – lat, the national currency of the Republic of Latvia

Piezīme / Remarks

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Reference to the Treasury data compulsory when reproduced.

The data included in this publication may be clarified in subsequent publications. The Treasury bears no responsibility for losses incurred as a result of using this publication. This document may not be copied, distributed for any commercial purposes or published in any other way without the consent of the Treasury.

2008.gads skaitļos / Main Data in 2008

Rādītājs	2007. gadā	2008. gadā
IKP (faktiskajās cenās), milj. LVL	13 957,4	15 268*
pieaugums faktiskajās cenās, %	24,9	9,4*
pieaugums salīdzināmajās cenās, %	10,3	-2,0*
Patēriņa cenu indekss (decembris pret decembri), %	14,1	10,5
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	10,1	15,4
Reģistrētais bezdarba līmenis (decembris), %**	4,9	7,0
Maksājumu bilances tekošais konts, milj. LVL	-3 327,2	-2 165,7
% no IKP	-23,8	-13,9
Valsts konsolidētā budžeta finansiālā balance, milj. LVL	117,2	-426,3***
% no IKP	0,8	-2,7***
Vispārējās valdības parāds, milj. LVL	1 149,2	2 770,1****
% no IKP	8,2	18,1****
Centrālās valdības parāds, milj. LVL	1 031,9	2 640,1***
% no IKP	7,4	17,3
Izsniegtie valsts budžeta aizdevumi, milj. LVL	124,2	148,8
Izsniegtie valsts galvojumi, milj. LVL*****	114,1	14,2

* prognoze grozījumos likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”
 ** Nodarbinātības valsts aģentūras dati
 *** Valsts kases operatīvā informācija uz 30.12.2008.
 **** Valsts kases prognoze
 ***** Bez studiju un studentešo kredītešanas

Avots: CSB, grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”

Indicator	2007	2008
GDP (actual prices), million LVL	13 957.4	15 268*
increase in actual prices, %	24.9	9.4*
increase in comparable prices, %	10.3	-2.0*
Consumer price index (December on December), %	14.1	10.5
Consumer price index (year on year), %	10.1	15.4
Registered unemployment level (December), %**	4.9	7.0
Balance of payments current account, million LVL	-3 327.2	-2 165.7
% of GDP	-23.8	-13.9
Consolidated budget financial balance, million LVL	117.2	-426.3***
% of GDP	0.8	-2.7***
General government debt, million LVL	1 149.2	2 770.1****
% of GDP	8.2	18.1****
Central government debt, million LVL	1 031.9	2 640.1***
% of GDP	7.4	17.3
Issued state budget loans, million LVL	124.2	148.8
Issued state guarantees, million LVL*****	114.1	14.2

* forecast from amendments in Law on the State Budget for 2009
 ** State Employment Agency data
 *** The Treasury's operative information on 30.12.2008.
 **** The Treasury's forecast
 ***** Excluding study and student crediting

Source: CSB, amendments in Law on the State Budget for 2009

Valsts kases pārvaldnieka ievadvārdi

2008. gadā Valsts kase tāpat kā Latvijas valsts un tās finanšu sistēma atzīmēja savu 90. dibināšanas gadadienu. Jubilejas gads pierādīja, ka budžeta līdzekļu finanšu pārvaldības un Latvijas valsts parāda un aktīvu vadības vērtības – konservatīva attieksme pret finanšu stabilitātes jautājumiem un inovatīva attieksme pret modernu finanšu instrumentu un tehnoloģisko risinājumu ieviešanu – nodrošina stabilitāti arī ekonomikas satricinājumu laikā.

Tieši 2008. gada beigās iezīmēja būtisku pagriezienu, kas ietekmēja Valsts kases aktivitātes un bija ļoti cieši saistīts ar krasajām izmaiņām starptautiskajā un vietējā finanšu tirgū. Notikumi starptautiskajā finanšu tirgū – likviditātes krišanās, resursu tirgus „aizvēršanās” un daudzo tirgus dalībnieku nonākšana valdību rokās vēl vairāk saasināja situāciju vietējā finanšu tirgū. Arī Latvijas valdība līdzīgi daudz citu pasaules valstu valdībām, lai saglabātu finanšu sistēmas stabilitāti, gada beigās pārņēma valsts īpašumā nozīmīgu vietējo komercbanku.

Valsts budžeta deficīts 2008. gadā – 2,7% no IKP plānotā pārpalikuma vietā makroekonomisko rādītāju pasliktināšanās dēļ, valsts kreditreitinga vērtējuma maiņa un satricinājumi banku sektorā lika meklēt radikālus situācijas risinājumus, izstrādājot Latvijas Ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmu un saņemot finansiālu atbalstu no ES, SVF un divpusējiem aizdevējiem.

Tieši pirms negatīvajiem notikumiem starptautiskajā finanšu tirgū 2008. gada martā Valsts kase veiksmīgi emitēja EUR 400 miljonu eiroobligācijas. Eiroobligāciju emisija nodrošināja valsts parāda pārfinansēšanai un pieaugoša centrālās valdības budžeta

deficīta segšanai nepieciešamo finansējumu 2008. gadam. Lai turpinātu ES fondu līdzekļu izmantošanu, Latvijas ekonomikas attīstību veicinošu projektu līdzfinansēšanai 2008. gadā saņemts aizdevums no EIB.

Arī vietējā finanšu tirgū Valsts kase organizēja regulāras valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsoles, kas nodrošināja finansējumu kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai, kā arī saglabāja svarīgu finanšu instrumentu pieejamību banku sektoram.

Latvijas centrālās valdības parāds 2008. gada beigās veido 17,3% no IKP, kas vēl joprojām ir viens no zemākajiem rādītājiem ES. Lai gan šībrīža makroekonomiskā situācija un plānotie aizņēmumi no starptautiskajām finanšu institūcijām un citiem aizdevējiem būtiski palielinās centrālās valdības parāda līmeni, tas vidējā termiņā tikai pietuvinās mūs citu ES valstu rādītāju līmenim.

2008. gadā veicām izmaiņas arī valsts aizdevumu politikā, lai nodrošinātu kopējā valsts aizdevumu portfeļa riska līmeņa samazināšanos. Tas sašaurina valsts budžeta aizdevumu saņēmēju loku un strikti definē, kādiem mērķiem izmantojami valsts budžeta aizdevumi. Nozīmīgākais valsts budžeta aizdevumu saņēmējs ir pašvaldības, kas lielāko daļu aizņēmumu pašvaldību funkciju nodrošināšanai veic no valsts budžeta.

2008. gadā turpinājās sadarbība ar starptautiskajām reitingu aģentūrām – *Moody's Investor Service*, *Standard&Poor's* un *Fitch Ratings*, kuras 2008. gadā pievērsušas pastiprinātu uzmanību Latvijas

ekonomikas attīstības tendencēm un riskiem. Lai diversificētu un paplašinātu iespējamo aizdevēju loku, uzsākām sadarbību ar Japānas reitingu aģentūru un Āzijas finanšu tirgus dalībniekiem. Lai gan pasaules finanšu satricinājumu ietekmē Latvijas reitingu virzība 2008. gadā nav bijusi pozitīva, tomēr jācer, ka, tiklīdz varēs novērot ekonomikas atlabšanas pazīmes, Latvijas reitingi atgriezīsies iepriekšējos līmeņos.

2008. gads bijis viens no visizaicinošākajiem vai pat, nebaidos teikt, visizaicinošākais Valsts kases pastāvēšanas vēsturē un pieņemtie lēmumi – vissvarīgākie. Ceram, ka pārmaiņas mūs virzīs uz Latvijas ekonomikas ātrāku pārkārtošanos un izaugsmes atjaunošanos, jau tuvākā nākotnē tautsaimniecībai atgriežoties pie pozitīviem attīstības tempiem, kas pavērs Latvijai iespēju kļūt par pilntiesīgu eirozonas dalībnieci.

Kaspars Āboliņš
Valsts kases pārvaldnieks
2009. gada janvāri

Foreword by the Treasurer

In 2008, the Treasury marked its 90th anniversary, which falls in the same year as the 90th anniversary of the state of Latvia and its financial system. The anniversary year proved that the values of budget resource financial management and Latvia's government debt and asset management – a conservative attitude toward financial stability issues and an innovative attitude toward implementation of advanced financial instruments and technological solutions – ensure stability even in situations of economic unrest.

The end of 2008 marked significant turn that directly influenced the activities of the Treasury and were related to the radical changes in international and local financial markets. The local financial market situation was further strained by the events in the international financial market – the drop in liquidity, the “closure” of the financial market and nationalisation of many market players globally. To retain the stability of the financial system, the Latvian government, like many others throughout the world, decided to act safely and thus nationalised a local commercial bank late in the year.

The consolidated budget deficit, which in 2008 amounted to 2.7% of the GDP instead of the planned surplus as a result of deteriorating macroeconomic indicators, the change of sovereign credit rating and the unrest in the banking sector called for more radical solutions, leading to the development of Latvia's Economic Stabilisation and Growth Revival Programme and granting of financial support to Latvia by EU, IMF and bilateral lenders.

Even though the end of year marked a new stage in loan management, the Treasury successfully issued EUR 400 million Eurobonds in March 2008, right before the unfavourable events in the international financial market. The issue of Eurobonds provided financial resources required for refinancing central government debt and covering the increasing central government budget deficit in 2008. To continue the use of EU funds in development project co-financing for the Latvian economy, 2008 saw the loan from the EIB.

Domestic securities auctions were carried out in the local financial market on a regular basis, which covered the general financing requirements and retained the availability of important financial instruments in the banking sector.

At the end of 2008, Latvia's central government debt amounted to 17.3% of the GDP, which is still one of the lowest indicators in the EU. Even though the current macroeconomic situation and the planned loans from international financial institutions and other lenders will cause a significant increase of the central government debt, in medium term, it will bring us closer to the level of other EU countries.

Changes in state budget lending policy were made to lower the risk of the total state budget loan portfolio. It reduces the scope of state budget loan recipients and sets strict criteria for the aims for which state budget loans can be used. The main recipients of state budget loans are the local governments, which borrow most of

the funds required for their operations from the state budget.

2008 was a year of continuing co-operation with international rating agencies – Moody's Investor Service, Standard&Poor's and Fitch Ratings, which paid increased attention to the trends and risks of Latvia's economic development in 2008. To diversify and expand the network of potential lenders, we started cooperation with Japanese rating agency and participants in the Asian financial market. Even though the development of Latvia's ratings has not been positive under the influence of the worldwide financial tremor in 2008, we must hope that, as soon as the economy starts to recover, Latvia's ratings will return to their previous levels.

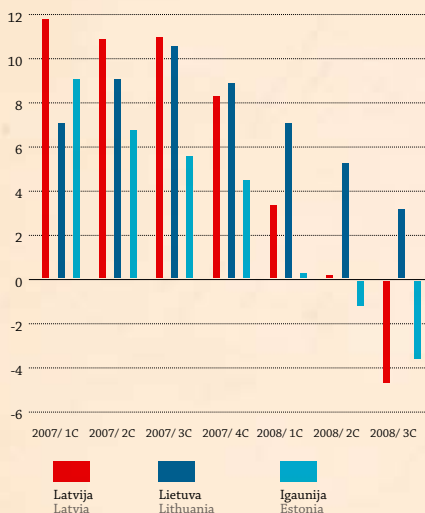
2008 was a challenging, if not the most challenging, year in the history of the Treasury and the decisions taken were of utmost importance. Yet, the changes will lead us to a more rapid reorganisation of the Latvian economy and restoration of growth. Already in the nearest future, the national economy will regain a positive development pace, which will give Latvia a chance to become a full member of the Eurozone.

Kaspars Āboliņš
The Treasurer
January 2009

Latvijas finanšu tirgus aktualitātes Latvia's Financial Market

IKP pieaugums Baltijas valstīs (salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu)

GDP growth in Baltic countries (in comparable
prices, compared to corresponding period in
previous year) %

Avots: CSB
Source: CSB

2008. gada 3.ceturkšņa IKP pieauguma tempu krišanās par 4,6%, salīdzinot ar 2007. gada atbilstošo periodu (pirmajos deviņos mēnešos samazinājums par 0,6%, salīdzinot ar 2007. gada atbilstošo periodu), ir bijusi pēdējos gados lēnākā izaugsme, kāda novērota Latvijas ekonomikā kopš 1995. gada, kā arī lielākais IKP samazinājums starp ES valstīm. IKP pieauguma tempa būtiska samazinājuma pamatā ir lejupslīde vairākos tautsaimniecības sektoros vienlaikus: rūpniecības, nekustamā īpašuma tirdzniecības, pakalpojumu un mazumtirdzniecības apjoms. Ar to cieši saistāma arī finanšu sektora izaugsmes, galvenokārt kredīšanas tempu, palēnināšanās. Iepriekšējo gadu straujais ekonomikas pieaugums bija balstīts uz ļoti augstu patēriņu gan privātajā, gan valdības sektorā, turklāt vietējā ražošana un pakalpojumu tirdzniecība ir tikai daļēji segusi iekšējo pieprasījumu, kā rezultātā iepriekšējos gados bija vērojama tekošā konta deficīta palielināšanās. Paredzams, ka ražošanas un pakalpojumu sniegšanas apjoms turpmāk būs atkarīgs gan no iekšējā pieprasījuma līmeņa izmaiņām, gan produkcijas eksportēšanas apjoma pieauguma potenciāla. Šobrīd tiek izteikti vairāki viedokļi par to, ka ekonomikas lejupslīde saglabāsies arī turpmāk un 2008. gada IKP pieaugums būs negatīvs.

Ekonomikas attīstības temps būtiski samazinājās arī pārējās Baltijās

In comparison to the corresponding period of the previous year, the 4.6% drop of the GDP growth rate in the third quarter of 2008 (in the first nine months of the year, the decrease was 0.6% compared to the corresponding period of 2007) is the slowest growth observed in Latvia's economy since 1995 and is the biggest GDP decrease among the EU states. The reason for the significant reduction of the GDP growth rate is the simultaneous recession in several national economy sectors: production, real estate trade, service and retail. It is also closely related to the reduction of financial sector growth, especially the pace of lending. The rapid economic increase in the previous years was possible due to a high level of consumption both in the private and government sectors; furthermore, the local production and service trade was unable to fully satisfy the domestic demand, which resulted in an increase of the current account deficit in the previous years. It can be estimated that the level of production and service provision will depend on the changes of the domestic demand level and the potential of production export growth. Currently, some forecasts foresee that the economic recession will continue and there will be a negative GDP growth in 2008.

Economic growth rates also decreased significantly in other Baltic states. Estonia's GDP was already negative in the second quarter of 2008.

< Valsts kases ēkas skice (1912)

Ēka, kurā nu jau vairāk nekā 10 gadus izvietota Valsts kase, celta kā dzīvojamā ēka 1912. gadā.

Kad 20. gs. trīsdesmito gadu vidū darbību sāka Latvijas valdības izveidotā nacionālās celtniecības komiteja, viens no tās projektiem bija "vecās un vāciskās" Vecrīgas rekonstrukcijas programma. Jaunajai latviskajai arhitektūrai Vecrīgā bija jāpārspeļ esošā vāciskā arhitektūra. Viens no šādās pieejas projektiem bija Finanšu ministrijas ēku kompleksa projekts Vecrīgā. Nams bija iecerēts kvartālā starp Lielo Smilšu, Meistaru, Lielo Zirgu un Šķūņu ielu, ar vienu fasādi, pieslēdzoties paplašinātajam Doma baznīcas laukumam, un šī vieta tika izraudzīta ar aprēķinu, lai netālu cita no citas atrastos valsts finanšu un naudas aprites iestādes – Latvijas Banka, Rīgas Birža, Latvijas Kredītbanka un Latvijas Hipotēku banka.

1936. gadā šī iecere tika akceptēta Ministru kabinetā un tika nolemts veidot Finanšu ministrijas ēku kompleksu, kurā iekļautu arī 1912. gadā celto tagadējo Valsts kases namu. 1938. gadā Valsts kases ēku īpašumā ieguva Finanšu ministrija.

Kompleksā, kas tika pilnībā nodots ekspluatācijai 1942. gadā, līdz Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanai atradās dažādas tā laika valdību finanšu pārvaldes iestādes.

Kopš 1990. gada vasaras ēku kompleksā atrodas Finanšu ministrija, Valsts kase – kopš 1997. gada, kad tā tika izveidota par patstāvīgu Finanšu ministrijas padotības iestādi.

valstis. Igaunijā IKP bija negatīvs jau 2008. gada 2. ceturksnī. Līdz ar būtisku iekšējo patēriņa kritumu jo īpaši svarīgs kļūst Latvijas eksporta pieauguma līmenis. Iekšējo faktoru izraisītā Latvijas ekonomikas atdzīšana ir sakritusi arī ar hipotekāro kredītu krīzi un ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos visā pasaulē. Šobrīd recesija skārusi arī Latvijas lielākās ES eksporta partnervalstis – Vāciju un Zviedriju, kā arī citas ES valstis. Uz strauju izaugsmes atjaunošanos šogad vai nākamgad pamatotu cerību nav, tomēr Latvijas rīcībā joprojām ir tādi ekonomikas atbalsta instrumenti kā ES fondu līdzekļi un arī eksporta pārorientēšanas iespēja uz blakus esošajiem tirgiem, kurus krīze nav vēl skārusi tik smagi.

Inflācijas rādītājs 2008. gada decembrī, arvien vājinoties iekšzemes pieprasījumam, samazinājies līdz 10,5%, salīdzinot ar 2007. gada atbilstošo periodu no gada augstākā punkta – 17,9% maijā. Pastāvot pašreizējām tendencēm, gada inflācijas līmenim būtu jāturpina samazināties, pat neskatoties uz pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likmes palielinājumu 21% līmenī ar 2009. gadu. Kritot naftas cenām, degvielas cenas Latvijā 2008. gada oktobrī samazinājušās aptuveni par 30% un, procesam turpinoties, tas kopējo inflācijas rādītāju var samazināt vēl vairāk. Jāpiebilst, ka Latvijā jau ir vērojams straujš bezdarba līmeņa pieaugums, kas radīs papildu izaicinājumus ekonomikā kopumā. Vienlaikus bezdarba līmeņa palielinājums veicinās konkurenci darba tirgū, kas pozitīvi ietekmēs produktivitātes un kvalitātes līmeņa pieaugumu.

Aizvadītā gada laikā Latvijas iekšējā tirgū ir palielinājies pieprasījums

With the domestic consumption falling dramatically, Latvia's export growth acquires a major importance. The cooling of Latvia's economy caused by internal factors coincided with the mortgage crisis and the recession of economic growth worldwide. The current recession has also affected the Latvia's key EU export countries – Germany and Sweden, as well as other EU countries. Realistically, a sudden restoration of growth during this or the following year cannot be expected, yet Latvia still possesses such economic support tools as EU funds and the option of export reorientation to neighbouring markets that have been less affected by the crisis.

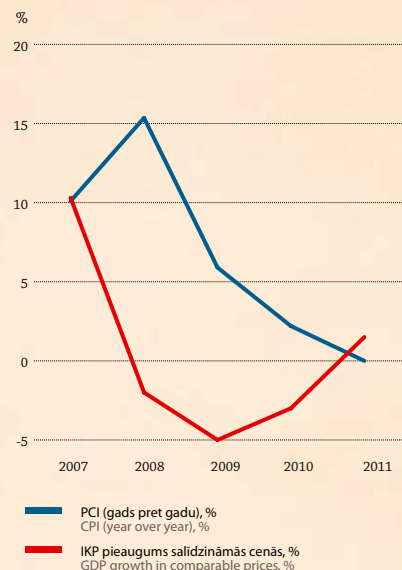
With the domestic demand decreasing and in comparison to the corresponding period of 2007, inflation slowed down to 10,5% in December 2008 from the highest point it had reached in May – 17.9%. With the current trends, the annual inflation should continue to fall, despite the value added tax (VAT) rate increase to 21% effective 2009. With oil prices dropping, the price of fuel in Latvia in October 2008 decreased by approximately 30%, and, as this process is still ongoing, it continues to reduce the inflation.

It should be noted that a rapid growth in the unemployment rate can already be observed in Latvia, which will bring additional challenges to the economy in general. At the same time, the unemployment rate will improve the competitiveness of the labour market, which will have a positive effect on productivity and quality.

Over the last year, the demand for monetary resources in the domestic

IKP pieaugums un inflācija 2007. - 2011. gads (prognose)

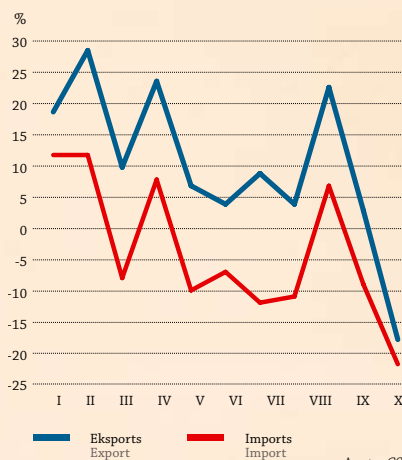
GDP growth and inflation, years 2007-2011 (forecast)

Avots: grozījumi likumā "Par valsts budžetu 2009. gadam"
Source: Amendments in Law on State Budget for 2009

Eksporta un importa pieauguma tendences

Export and import growth trends

Avots: CSB
Source: CSB

< A sketch of the Treasury building (1912)

The building that has been housing the Treasury for more than 10 years was built as a residential building in 1912.

When the National Building Committee created by the Latvian government began its work in the 1930s, one of its projects was the renovation of the "old and German" Old Town of Riga. The new, Latvian architecture in the Old Town of Riga had to outmatch the existing German architecture. One of the projects guided by this approach was the block of Ministry of Finance buildings in the Old Town of Riga. The planned location for the building was between Lielā Smilšu, Meistaru, Lielā Zirgu and Šķūņu streets, with one facade facing the Doma Square. This location was chosen with an idea in mind that state financial and money circulation institutions – the Bank of Latvia, the Riga Stock Exchange, the Latvian Credit Bank and the Latvian Mortgage Bank – would be all located close to each other.

In 1936, this proposal was approved by the Cabinet of Ministers and it was decided to form a block of buildings for the Ministry of Finance, which would also include the current building of the Treasury, constructed in 1912. In 1938, the Treasury building was acquired by the Ministry of Finance.

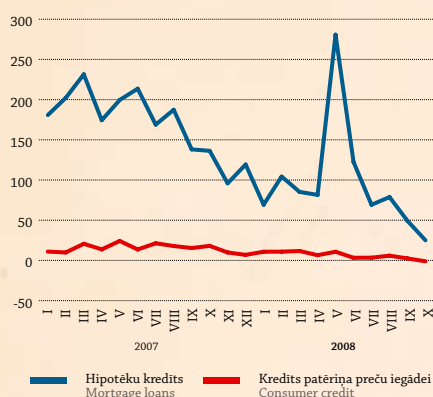
Until the restoration of the independence of the Republic of Latvia, the complex of buildings, which was fully commissioned in 1942, housed different financial authorities of the time.

Starting from the summer of 1990, the complex of buildings houses the Ministry of Finance and has been the location of the Treasury since 1997, when it was made a subordinate entity of the Ministry of Finance.

Aizdevumi rezidentiem pa aizdevumu veidiem (milj. LVL, pa mēnešiem)

Loans to residents by loan types (million LVL, by months)

Avots: LB
Source: BL

pēc naudas resursiem, bet samazinājusies uzticība starpbanku tirgū, kā rezultātā pieaugušas aizdevumu procentu likmes un komercbanku veikto aizņēmumu apjomi LB. Ņemot vērā situācijas pasliktināšanos finanšu tirgū, LB vairākkārt samazinājusi obligāto rezervju normu komercbankām, lai mazinātu spiedienu uz finanšu tirgu un aktivizētu komercbanku sektora darbību. Kreditēšanas tempi turpināja samazināties un pieauga “slikto” kreditu īpatsvars, kā arī neatgūstamo kreditu skaits, jo, paaugstinoties inflācijai un bezdarba rādītājam, samazinājusies gan fizisko, gan juridisko personu maksāspēja. Lai nodrošinātos pret nemaksātājiem, komercbankas ir ierobežējušas jaunu kreditu izsniegšanu, netiešā veidā vēl vairāk pasliktinot iedzīvotāju maksāspēju.

Konverģences process inflācijas un latu ilgtermiņa procentu likmju pieauguma dēļ turpināja palēnināties. Kopējā makroekonomiskā situācija atspoguļojās reitinga aģentūru sniegtajos ziņojumos un attiecīgajās Latvijai piešķirtā kreditreitinga limeņa izmaiņās. Šāda notikumu attīstība pastiprināja nestabilitāti vietējā naudas tirgū un piesardzību gan no vietējo, gan ārvalstu investoru puses un pievērsa lielāku uzmanību negatīvajām tendencēm Latvijas ekonomikā.

Vairākkārt izplatoties nepamatotām baumām par lata devalvācijas iespējamību, pašmāju un ārvalstu investori strauji samazināja noguldījumu apjomus komercbankās. Tomēr LB, konsekventi realizējot stabili monetāro politiku un saglabājot stingru nostāju lata stabilitātes noturēšanā, panāca, ka valūtas intervencu apjoms tiek nodrošināts, saglabājot +/- 1% robežu no fiksētā grāmatvedības kursa EUR 1 = LVL 0,702804. Komercbanku sektorā radās arvien lielāka neuzticība starpbanku tirgū, tādēļ komercbankas aktīvi izmantoja LB piedāvātās aizņemšanās un noguldījumu iespējas, jo īpaši 2008. gada 3. ceturksnī. 2008. gadā likme galveno refinansēšanas darījumu izsolēs svārstījās no 6,00% līdz pat 15,27%. Valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs procentu likme svārstījās robežās no 6,00% līdz 16,25%.

market grew, but confidence in the interbank market decreased, which led to increased interest rates and the amount of commercial bank loans from the BL. Taking into account the deteriorating situation in the financial market, the BL repeatedly reduced the mandatory reserve ratios for commercial banks, to reduce the pressure on the financial market and to encourage the activity of the commercial banking sector. The rate of lending continued to fall and the percentage of “bad” and irrecoverable debts increased because the solvency of both private and legal entities had decreased due to an increase in inflation and the unemployment ratio. To secure themselves against non-payment, commercial banks limited granting of new loans, thus indirectly deteriorating the solvency of the population.

The convergence process continued to slow down due to inflation and the long-term interest rate increase for loans in lats. The overall macroeconomic situation was reflected in reports by rating agencies and changes in credit ratings assigned to Latvia. Such developments increased the instability in the domestic money market and made local and foreign investors more cautious and drew increased attention to negative trends in the Latvian economy.

After repeated, unsubstantiated rumours of devaluation of the Latvian lat, domestic and foreign investors rapidly reduced the amount of deposits in commercial banks. However, due to a steady monetary policy and a strict position in respect to the stability of the Latvian lat, the BL ensured that the amount of currency intervention was retained within a $\pm 1\%$ corridor from the fixed exchange rate of EUR 1 = LVL 0.702804. Interbank market confidence dropped in the commercial bank sector; thus commercial banks actively used the loan and deposit options offered by the BL, especially in the third quarter of 2008. In 2008, the rate in key refinancing transaction auctions was in the range from 6.00% to 15.27%. In currency swap tenders, the interest rate was in the range from 6.00% to 16.25%.

To encourage activity in the commercial bank sector and to slow down economic recession, on 17 January 2008,

Lai veicinātu aktivitāti komercbanku sektorā un bremzētu ekonomikas lejupslīdi, 2008. gada 17. janvārī LB padome pieņēma lēmumu paaugstināt banku noguldījumu iespējas uz nakti procentu likmi par 1,0 procentu punktu (līdz 3,00% gadā), atstājot nemainīgu refinansēšanas likmi (6,00%), kura pēdējo reizi tika palielināta par 0,5 procenta punktiem 2007. gada 18. maijā, un aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi (7,50%). Gada nogalē LB pieņēma lēmumu diferencēt arī aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi, lai veicinātu lielāku uzticību starpbanku tirgū un samazinātu ar LB starpniecību veikto darījumu apjomu. No 9. decembra stājās spēkā šāds likmju sadalījums: LB aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme, aizdevumu izmantojot ne vairāk kā piecas darba dienas iepriekšējās 30 dienās – 7,5%,

LB aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme, aizdevumu izmantojot ne vairāk kā 10 darba dienas iepriekšējās 30 dienās – 15% un LB aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme, aizdevumu izmantojot vairāk nekā 10 darba dienas iepriekšējās 30 dienās – 30%. Sākotnēji uzticības palielināšanās starpbanku tirgū nebija vērojama, par ko liecināja pieaugošās procentu likmes galveno refinansēšanas darījumu izsolēs – līdz 13,83% un valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs – līdz 13,9%, kas bija vēsturiski augstākais šo likmju līmenis, tomēr līdz decembra beigām situācija uzlabojās un galveno refinansēšanas darījumu procentu likme samazinājās līdz 7,25% gada beigās, bet mijmaiņas darījumu procentu likme līdz - 6,67%.

Visu termiņu RIGIBOR likmes piedzīvoja samazinājumu gada 1. ceturksnī un strauju kāpumu pēdējā ceturksnī – līdz pat 11,86% (*overnight* likme) un 15,24% (gada likme). Novembrī būtiski palielinājās LB veikto darījumu apjoms, kas arī liecina par uzticības samazināšanos starpbanku tirgū, jo lielākā daļa naudas aizņēmumu un noguldījumu veikti LB. Saglabājās tendence, ka latu RIGIBOR likmes termiņiem virs viena mēneša bija daudz augstākas nekā likme, par kādu komercbankas aizņēmās resursus no LB (8-13%). Joprojām lielāko daļu darījumu latu naudas tirgū slēdza uz termiņu līdz vienam mēnesim, kas ir tirgus nestabilitātes un potenciālo izmaiņu nākotnē ietekme. Tomēr decembrī pēc LB pieņemtā lēmuma par procentu likmju izmaiņām, izveidojās jauna tendence, ka būtiski samazinājās komercbanku veiktie aizņēmumi, bet palielinājās noguldījumu apjoms uz nakti LB.

Lai gan pašlaik Latvijas ekonomikā ir lejupslīde un finanšu tirgus ir apgrūtināts, valsts par stratēģisko mērķi ir izvirzījusi eiro ieviešanu jau 2012. gadā. Eiro ieviešana veicinātu investoru piesaisti, procentu likmju samazināšanos un finanšu tirgus stabilizāciju.

the Council of the BL decided to increase the overnight deposit interest rate by 1.0 percentage point (up to 3.00% per annum), while leaving the refinancing rate (6.00%), which was last increased by 0.5 percentage points on 18 May 2007, and the overnight loan interest rate (7.50%) unchanged. At the end of the year, the BL also decided to differentiate the overnight loan interest rate, to improve confidence in the interbank market and to reduce the amount of transactions carried out with the mediation of the BL. The following rates came into effect on 9 December:

BL overnight loan interest rate, if the loan is used no more than for five working days in the last 30 days – 7.5%,

BL overnight loan interest rate, if the loan is used no more than for 10 working days in the last 30 days – 15% and

BL overnight loan interest rate, if the loan is used for more than 10 working days in the last 30 days – 30%.

Initially, an increase of interbank market confidence was not observed, which was reflected by the increase of interest rates in key refinancing transactions – up to 13.83% and currency swap tenders – up to 13.9%, which was the highest ever recorded level of these rates, however, till the end of December the situation improved as interest rate for main refinancing transactions lowered till 7.25% at the end of year and to 6.67% – for swaps.

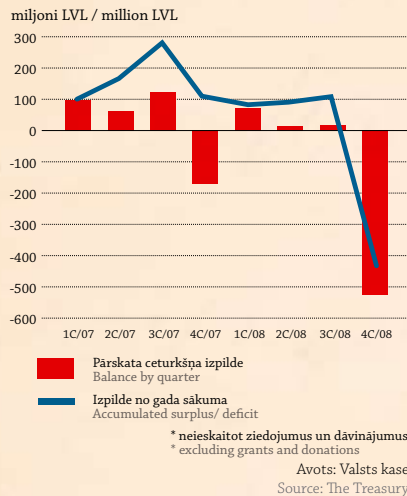
RIGIBOR rates of all terms experienced a reduction in the first quarter of the year and a sudden rise in the last quarter – up to 11.86% (overnight rate) and 15.24% (annual rate). The amount of transactions carried out by the BL increased significantly in November, which is also a sign of decreasing confidence in the interbank market, as the majority of loans and deposits are carried out in the BL. The trend of RIGIBOR rates for terms exceeding one month being much higher than a commercial banks' rate of borrowing from the BL (8-13%) persisted. Still, the majority of transactions in the lat market were concluded for a period of less than one month, which was the result of an unstable market and potential future changes. However, after the BL decision in December on changes in interest rates, new trend formed where borrowing made by commercial banks lowered significantly but deposit amount in BL overnight increased.

Despite the current recession in the Latvian economy and the troubled financial market, the government has set a strategic task of introducing the euro in 2012. Introduction of the euro would help attract investors, reduce interest rates and stabilise the financial market.

Centrālās valdības aizņēmumi Central Government Borrowing

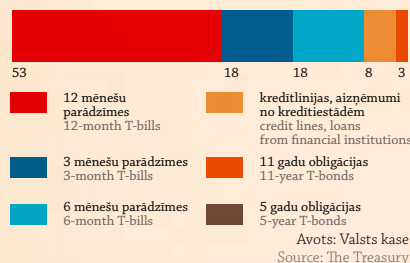
Valsts konsolidētā budžeta* finansālā bilance 2008.gadā

Central government consolidated budget*
financial balance in 2008

2008.gadā veiktie iekšējie aizņēmumi, %

Domestic borrowing in 2008, %

Latvijas tautsaimniecības attīstības rādītāji par 2008. gada 4. ceturksni liecina, ka ir īstenojusies virkne risku, kas noteiks Latvijas tautsaimniecības izaugsmes līmeni zem potenciāla ne tikai 2008. gadā, bet arī nākamajos gados. Latvijas ekonomikas lejupslīdes tendences būtiski ietekmējušas arī valsts budžeta faktiskās izpildes rādītājus, liecinot par makroekonomisko procesu ietekmē pieaugošiem fiskāliem riskiem, kas noteica nepieciešamību veikt grozījumus likumā “Par valsts budžetu 2008. gadam”, samazinot sākotnēji plānoto valsts budžeta pārpalikumu 1% apmērā no IKP līdz 0,05% no IKP. Tomēr ekonomikas attīstības tempu krasa palēnināšanās un valsts budžeta ieņēmumu straujš kritums 2008. gada pēdējā ceturksnī lika valdībai nekavējoties izstrādāt virkni pasākumu valsts budžeta izdevumu samazināšanai gada noslēgumā, lai ierobežotu valsts budžeta finansālā deficīta apmēru 2008. gadā līdz -2,7% no IKP.

2008. gadā būtiski pieaudzis aizņemšanās apjoms iekšējā tirgū

Ņemot vērā pieaugošo valsts budžeta finansēšanas nepieciešamību, kā arī lai novērstu tirgus dalībnieku spriedzi par ieguldījumu drošību, Valsts kase 2008. gadā būtiski palielinājusi sākotnējās izvietošanas apjomus iekšējās valsts vērtspapīru izsolēs: 2007. gadā ar iekšējiem valsts vērtspapīriem piesaistīto resursu apjoms bija 97,5 milj. latu, bet 2008. gadā – 986,4 milj. latu, no kā gandrīz puse - vērtspapīri 471,6 milj. latu apjomā emitēti valsts pārņemtās A/S „Parex banka” likviditātes nodrošināšanai.

No valsts iekšējā aizņēmuma instrumentiem 2008. gada finansēšanas

Latvian economic development indicators of the forth quarter of 2008 show that a number of risks have materialised, which will lead to a level of development below the potential, not only in 2008, but also in subsequent years. Negative trends of the Latvian economy have seriously affected the factual budget execution indicators, showing a sign of growing fiscal risks under the influence of macroeconomic processes, which prompted amendments to the Law on the State Budget for 2008, i.e., the reduction of the estimated state budget surplus from 1% to 0.05% of the GDP. However, a sudden deceleration of economic development and a rapid decrease of state budget income in the last quarter of 2008 motivated the government to immediately develop a number of measures for the reduction of state budget spending in the last months of the year to limit the financial deficit of the state budget in 2008 to 2.7% of GDP.

The amount of borrowing in the domestic market has grown significantly in 2008

Considering the growing need for state budget financing and to prevent the tension concerning safety of deposits amongst market participants, the Treasury has significantly increased the initial placement amounts in government domestic securities auctions in 2008. In 2007 the amount of attracted funds by domestic securities issues was 97.5 million lats compared to 986.4 million lats in 2008, from which almost half was issued to provide liquidity for JSC Parex banka that was overtook by the state.

Central government domestic bor-

Izveidots Valsts kases departaments Finanšu ministrijas sastāvā

Izdots “Rīkojums par Valsts kases iekārtu”

Valsts kases funkcijas veic Valsts Krāj- un kredītbanka un Finanšu ministrijas Kredīta departaments

Budžeta kases funkciju izpildi veic centrālā banka

SVF misija: Valsts budžeta kases operācijām jābūt Finanšu ministrijas pārziņā

Izveidots Valsts kases departaments Finanšu ministrija

19.11.1918

25.03.1919

1922 ~ 1927

1928 ~ 1992

1992

1993

Creation of the Treasury Department under the Ministry of Finance

“Decree on State Treasury Structure”

Treasury functions are carried out by the State Savings and Credit Bank and the Credit Department of the Ministry of Finance

Budget treasury operations performed by the central bank

SVF mission: State budget treasury operations must be supervised by the Ministry of Finance

Creation of the Treasury Department under the Ministry of Finance

nepieciešamības segšanai izmantotas īstermiņa valsts iekšējā aizņēmuma parādzimju emisijas ar dzēšanas termiņu trīs, seši un divpadsmit mēneši, kā arī vidēja termiņa obligāciju ar dzēšanas termiņu pieci gadi un ilgtermiņa obligāciju emisijas programmas ar dzēšanas termiņu 2019. gada 4. jūlijā (11 gadi) papildinājums. Pirmo reizi tika īstenota valsts vērtspapīru sākotnējā izvietošana ar tiešās pārdošanas metodi, kā arī tika emitētas iekšējās parādzīmes eiro valūtā.

Galvenokārt nestabilās situācijas vietējā naudas tirgū, kā arī latu likviditātes trūkuma dēļ valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsolēs aktivitāte bija salīdzinoši zema un likmes sasniedza ļoti augstus līmeņus, īpaši gada beigās. Pārsvārā darījumi tika veikti ar valsts parādzīmēm, kuru apjoms pieauga par 189,5 milj. latu trīs mēnešu parādzīmēm, par 161,2 milj. latu sešu mēnešu parādzīmēm un par 518,8 milj. latu 12 mēnešu parādzīmēm. Mazāk darījumu tika veikts ar obligācijām, kuru apjoms apgrozībā palielinājās par 35 milj. latu. Šī tendence skaidrojama ar faktu, ka finanšu tirgū, ņemot vērā ekonomikas lejupslīdi, palielinājās neskaidriba par tirgus nākotnes attīstības prognozēm, tāpēc tirgus dalībnieki izvairījās iegādāties ilgtermiņa vērtspapīrus, cerot uz tirgus situācijas stabilizēšanos nākotnē un procentu līkmi pieaugumu. Arī Valsts kase nepiedāvāja augstas procentu likmes ilgtermiņa vērtspapīriem, tādējādi samazinot parāda apkalpošanas izmaksas nākotnē un orientējoties uz īstermiņa un vidēja termiņa vērtspapīru emisiju, gaidot finanšu tirgus stabilizāciju.

Aizņemšanās apjomu palielinājums vietējā tirgū ietekmēja komercbanku vērtspapīru portfeli. Komercbankas tradicionāli bijušas galvenās valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru

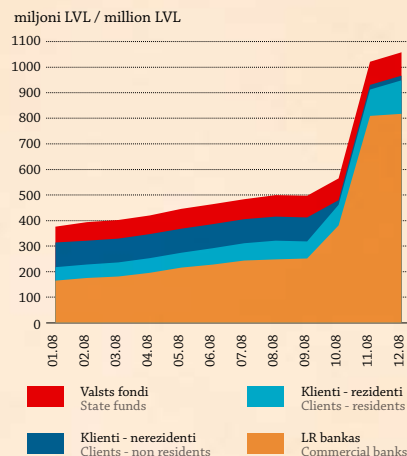
rowing instruments used for covering 2008 financing requirement included issues of short-term domestic T-bills maturing in three, six and 12 months, as well as additional medium-term T-bonds (five years) and long-term T-bond issue programmes maturing on 4 July 2019 (11 years). For the first time, the direct sale method was used in initial placement of government securities as well as issuance of domestic securities in EUR currency.

Activity in government domestic borrowing securities auctions was comparatively low and the rates reached very high levels, especially toward the end of the year. This was mainly due to the unstable situation in the domestic money market and the lack of liquidity of the lat. The majority of transactions was carried out with government T-bills, the amount of which increased by 189.5 million lats for three-month T-bills, by 161.2 million lats for six-month T-bills and by 518.8 million lats for twelve-month T-bills. There were less transactions with T-bonds, the outstanding amount of which increased by 35 million lats. This trend can be explained by the increasing uncertainty of the financial market's future development prospects, in addition to economic recession; therefore, the market participants avoided purchasing long-term securities, hoping for stabilisation of the market situation in the future and an increase of interest rates. The Treasury also did not offer high interest rates for long-term securities, thus reducing the future debt servicing costs, and focused on issues of short-term and medium-term securities while waiting for financial market stabilisation.

The increased amount of borrowing in the domestic market affected the securities portfolio of commercial

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru investoru struktūra otrreizējā tirgū

Government domestic borrowing investor structure in the secondary market

Avots: LB, Valsts kase
Source: BL, The Treasury

Valsts ārējā parāda vadības funkcijas pārņemšana Valsts kasē
Valsts kase – patstāvīga Finanšu ministrijas padotības iestāde

1997

Takeover of external state debt function by the Treasury
The Treasury – a permanent subordinate entity of the Ministry of Finance

< **Valsts kases izveides vēsturiskā attīstība**
Valsts kases vēstures aizsākumi datējami ar 1918. gada 19. novembri, kad izveidota Finanšu ministrija ar četriem departamentiem, tai skaitā – Valsts kases departamentu. Valsts kase faktiski savu darbību sāksi 1918. gada 18. decembrī. 1919. gada 1. janvārī Valsts kase bija spiesta pārtraukt darbību un evakuēties uz Kurzemi. Pēc īsas uzturēšanās Jelgavā tā savu darbību līdz 1919. gada 16. aprīlim turpināja Liepājā, bet tā paša gada jūlija sākumā kopā ar Pagaidu valdību atgriezās Rīgā. 1919. gada 25. martā izdots "Rikojums par Valsts kases iekārtu", kurā noteikts Valsts kases uzdevums – pārvaldīt naudas līdzekļus un citas vērtības valsts vajadzībām.

< **Historical Development of the Treasury**
The beginning of the Treasury can be traced back to 19 November 1918, when the Ministry of Finance was formed, as well as its four departments; one of these was the Treasury Department. The Treasury began its actual work on 19 December 1918. On 1 January 1919, the Treasury was forced to cease its activities and relocate to Kurzeme. After a brief residence in Jelgava, it continued work in Liepāja until 16 April 1919 and returned to Riga with the Provisional Government in early July. "The Decree on State Treasury Structure" was passed on 25 March 1919 and it stated the task of the Treasury – to manage cash and other assets for state needs.

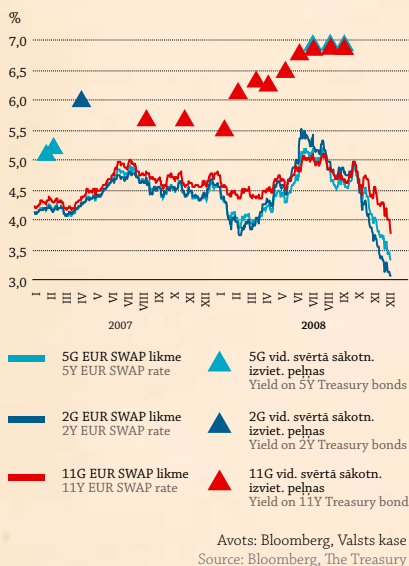
6 un 12 mēnešu parādzimju peļņas likmes, 6 un 12 mēnešu RIGIBOR likmes 2008. gadā

6 and 12 month bills yields
and 6 and 12 month RIGIBOR rates in 2008

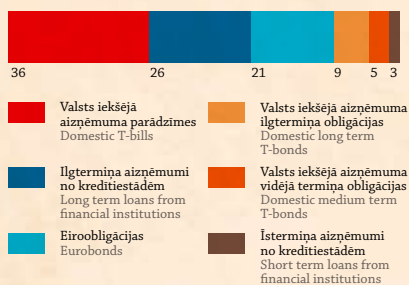
2, 5 un 11 gadu latu obligāciju peļņas likmes, 2, 5 un 11 gadu EUR SWAP likmes

2, 5 and 11 year lat bond yields and
2, 5 and 11 year EUR SWAP rates

Centrālās valdības parādu veidojošie aizņēmuma instrumenti 2008.gada beigās, %

Central government debt outstanding by
instruments at the end of 2008, %

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

investores, tādēļ gada beigās bija vērojams komercbanku aktivitātes samazinājums valsts vērtspapīru izsolēs, kā arī pieaugošas procentu likmes.

Savukārt pozitīvi jāatzīmē institucionālo ieguldītāju (piemēram, pensiju fondu) apņemšanās pastāvīgi veikt ieguldījumus Latvijas valsts parādzīmēs.

2008. gada piecu un 11 gadu obligāciju izsolēs vidējās svērtās ienesīguma likmes tika fiksētas no 98,1 b.p. (11 gadu obligācijām) līdz 224 b.p. (piecu gadu obligācijām) virs atbilstošā termiņa EUR SWAP likmēm.

Eiropa un latu likmju lielā starpība izskaidrojama ar makroekonomisko rādītāju negatīvu attīstību un nenoteiktību par eiro ieviešanu. Savukārt starpība starp divu un 11 gadu obligāciju uzcenojumiem radās tādēļ, ka 11 gadi ir termiņš, kurā investoriem vajadzētu rēķināties ar sagaidāmo latu un eiro likmju konverģenci, kas, paredzams, atsāksies, tuvojoties eiro valūtas reālajam ieviešanas termiņam, kā arī uzlabojoties makroekonomiskajiem rādītājiem.

Kopumā no vērtspapīru emisijām 2008.gadā iekšējā finanšu tirgū piesaistīto resursu apjoms palielinājies par 904,5 milj. latu.

Papildu likviditātes nodrošināšanai tika izmantotas arī kredītlīnijas un aizņēmumi no kredītiestādēm iekšējā tirgū.

Ļoti ierobežotās iespējas resursu piesaistišanai ārējā finanšu tirgū noteica to, ka būtiski pieauga iekšējā parāda īpatsvars kopējā parāda struktūrā. Īstermiņa iekšējais parāds palielinājās no 6% 2007. gada beigās līdz 38% 2008. gada beigās. Savukārt ilgtermiņa iekšējais parāds samazinājās, ko var skaidrot ar nākotnes prognožu nenoteiktību situācijai finanšu tirgū.

Emitētas eiroobligācijas un saņemts aizņēmums no EIB.

Ārējā parāda īpatsvars gada sākumā būtiski palielinājās, veicot EUR 400 milj. eiroobligāciju emisiju, bet novembrī samazinājās no 69% (martā) līdz 44%, dzēšot eiroobligācijas EUR 200 milj. apmērā. Ārējā parāda īpatsvars gada beigās bija 48%. Salīdzinot ar iepriekšējām eiroobligāciju emisijām, 2008. gadā investoru struktūras sadalījumā ievērojamu pārsvaru veidoja bankas – 89%

banks. Traditionally, commercial banks have been the main investors in government domestic borrowing securities and, as a result, their activity in government securities auctions decreased toward the end of the year and interest rates increased. Meanwhile, positive feedback should be given to the commitment of institutional depositors (e.g., pension funds) to continue investments in Latvian government bills.

In 2008, average weighted yields at two, five, and 11-year T-bond auctions were fixed from 98.1 b.p. (for 11-year bonds) to 224 b.p. (for five year bonds) over EUR SWAP rates of the corresponding maturity. The large difference between euro and lat rates is due to the negative development of macroeconomic indicators and uncertainty regarding the introduction of the euro. The difference between two and 11-year bond spreads is explained by the fact that 11 years is the term to be taken into account by investors in relation to the expected lat and euro rate convergence, which is likely to restart at the approach of the real euro introduction date and with the improvement of macroeconomic indicators.

In total, the amount of resources attracted by domestic security issues in 2008 increased by 904.5 million lats.

To ensure additional liquidity, credit lines and loans from credit institutions in the domestic market will be used.

The very limited options of attracting resources in the external financial market led to an increased proportion of domestic debt in the total debt structure. Short-term domestic debt increased from 6% at the end of 2007 to 38% at the end of 2008. Meanwhile, long-term domestic debt decreased, which can be attributed to the uncertainty of future prospects in the financial market.

Issued Eurobonds and received loan from EIB.

The percentage of external debt increased early in the year with the issue of EUR 400 million Eurobonds, but dropped from 69% (in March) to 44% in November when EUR 200 million Eurobonds were redeemed. The share of external debt at the end

(apdrošināšanas sabiedrības – 8% un fondi – 3%). 2004. gada eiroobligāciju emisijā no kopējā investoru īpatsvara bankas veidoja tikai 57%. Apdrošināšanas fondu īpatsvars ir samazinājies no 71% 1999. gadā līdz 3% 2008. gadā, līdzīgi kā pārējo investoru īpatsvars.

Eiroobligāciju uzcenojums tika fiksēts 120 b.p. virs atbilstošā termiņa EUR SWAP likmes, kas vērtējams kā labs rādītājs, ņemot vērā Latvijas makroekonomiskos rādītājus. Turklāt emisijas uzcenojums bija vairāk nekā divas reizes zemāks par atbilstošā termiņa Latvijas CDS uzcenojuma līmeni (līdz pat 250 b.p.).

2008. gada 30. oktobrī tika parakstīts līgums ar EIB par EUR 500 miljonu aizdevuma līgumu Latvijai. 24. novembrī atbilstoši iepriekšējām sarunām ar EIB pārstāvjiem un kredīta izmaksas procedūru tika nodrošināts pirmais avansa maksājums EUR 150 milj. apmērā. 2008. gadā tika uzsākts darbs pie *Samurai* obligāciju emisijas organizēšanas Japānas tirgū, tomēr, strauji mainoties situācijai starptautiskajos finanšu tirgos (2008. gada 15. septembrī pasaules tirgu satricināja ASV ceturtais lielākās investīciju bankas *Lehman Brothers* bankrots, Īslandes banku bankrots, tai skaitā arī Japānas tirgū), kas neatgriezeniski ietekmēja vietējo Japānas investoru attieksmi pret jauniem ieguldījumiem nerezidentu emitētos vērtspapīros. Līdz ar to *Samurai* obligāciju emisija tika atlikta.

Aizņēmums no Eiropas Komisijas, SVF un citu valstu valdībām
Sakarā ar 2008. gada 8. novembri pieņemto valdības lēmumu par atbalsta sniegšanu Latvijas finanšu

of year was 48%.

In comparison to previous Eurobond issues, in 2008, the predominant position in the investor structure belonged to the banks – 89% (insurance companies – 8% and funds – 3%). In 2004, only 57% of the total amount of investors in Eurobond issuance was represented by the banks. The percentage of insurance funds has decreased from 71% in 1999 to 3% in 2008, just like the percentage of other investors.

Eurobond yield was fixed at 120 b.p. above the EUR SWAP rate of the corresponding maturity, which is a good indicator, taking into account Latvia's macroeconomic indicators. Furthermore, the issue spread was less than a half of the Latvian CDS level for the corresponding term (up to 250 b.p.).

On 30 October 2008, an agreement was concluded with the EIB on a EUR 500 million loan to Latvia. The first advance payment of EUR 150 million was effected on 24 November pursuant to talks with EIB representatives and credit payment procedure.

2008 also saw the commencement of work on the issuance of *Samurai* bonds in the Japanese market; however, the situation in global financial markets changed rapidly (on 15 September the global market, including Japan, was shocked by the bankruptcy of the fourth largest US investment bank *Lehman Brothers* and the bankruptcy of Iceland's banks), which irreversibly changed the attitude of Japanese investors to new investments in securities issued by non-residents. Because of this, the issue of *Samurai* bonds was

Kā pamata finansējums 2009.-2011. gadam paredzēts izmantot starptautisko finanšu institūciju aizdevumus. Paredzēts veikt iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisijas. Likviditātes nodrošināšanai iespējama līgumu slēgšana par garantētajām kredītlīnijām.

Loans by international financial institutions are going to serve as the key financing for 2009-2011. Issuance of government domestic securities is planned. To ensure liquidity, it is possible to conclude agreements on guaranteed credit lines.

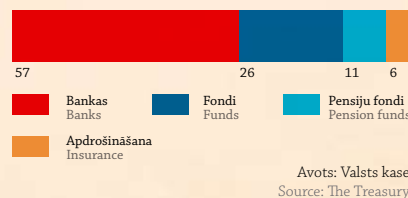
2008. gadā emitēto eiroobligāciju investoru tipi sākotnējā izvietojumā, %

Distribution by type of investors in primary placement of eurobonds in 2008, %

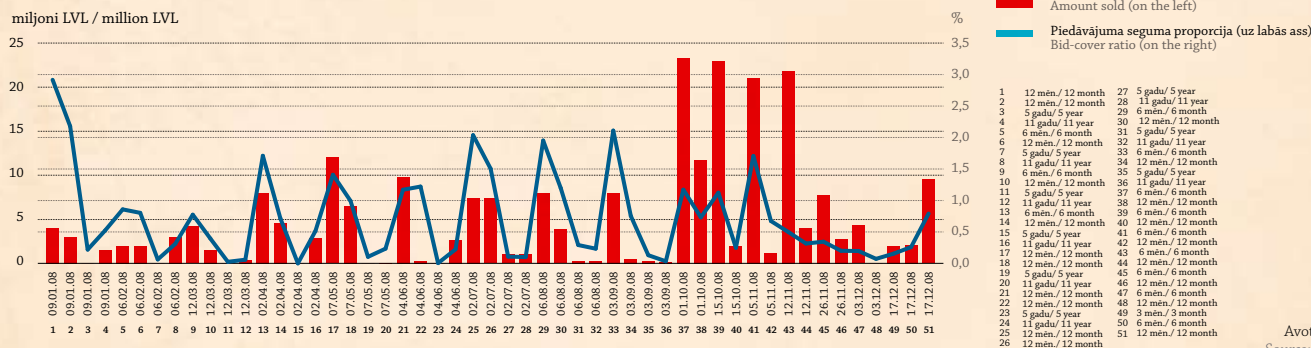
2004. gadā emitēto eiroobligāciju investoru tipi sākotnējā izvietojumā, %

Distribution by type of investor in primary placement of eurobonds in 2004, %

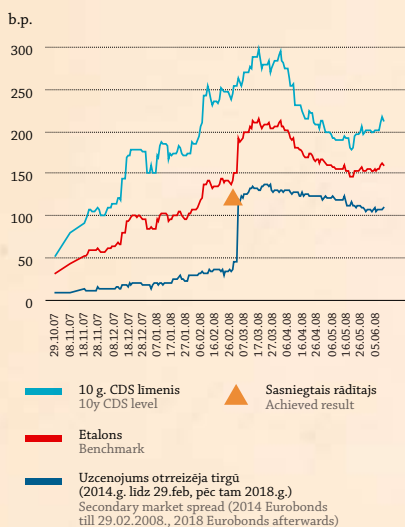
Valsts vērtspapīru sākotnējās tirdzniecības aktivitāte konkurējošās daudz cenu izsolēs

Primary trading activity for government securities at competitive multi-price auctions

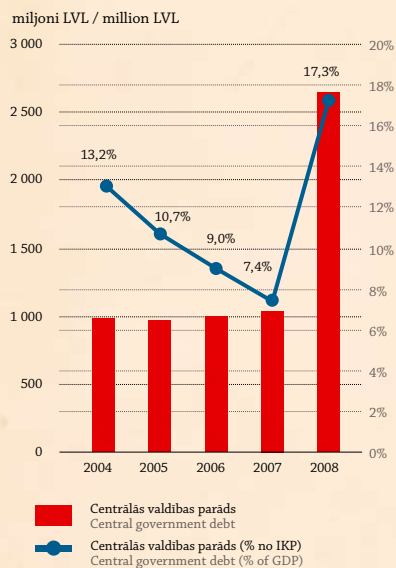
Eiropobligāciju emisija sasniegtais rādītājs un Latvijas 10 gadu CDS un otrreizējās tirdzniecības rādītāji

Eurobond 2018 spread and Latvia's 10-year CDS and secondary trading rates

Centrālās valdības parāds 2004.-2008. g.

Central government debt outstanding 2004-2008

sektora stabilizācijai, papildu finanšu līdzekļi bija nepieciešami AS "Parex banka" likviditātes nodrošināšanai, kas būtiski samazināja Valsts kases likviditātes rezerves pozīciju. Arī valsts budžeta faktiskā izpilde, strauji sarūkot ekonomikas izaugsmes tempiem, potenciāli liek rēķināties ar lielākas finansēšanas nepieciešamības scenāriju 2009. gadam. Līdz ar to, lai nodrošinātu finanšu resursu pieejamību potenciāli lielākā apjomā, tika pieņemts lēmums par sarunu uzsākšanu ar Eiropas Komisiju un SVF, kā arī citu valstu valdībām par Latvijai nepieciešamo atbalstu, lai stabilizētu makroekonomisko un finanšu situāciju valstī.

2008. gada 19. decembrī SVF misija ar Latvijas valdību panāca vienošanos par to, ka SVF, Eiropas Komisija, Pasaules Banka, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka un vairākas ES dalībvalstis piešķirs Latvijai finansiālu atbalstu 7.5 miljardu eiro apmērā. Tostarp SVF aizdevums būs 1,7 miljardu eiro apmērā, Eiropas Komisijas - 3,1 miljardu eiro, bet Pasaules Bankas - 400 miljonu eiro apmērā. Aizdevumu līdz 1,8 miljardiem eiro Latvijai sniegs Zviedrija, Dānija, Somija un Norvēģija. Šim atbalstam pievienosies arī citas ES valstis - Čehija, Polija un Igaunija, katra valsts sniedzot aizdevumu 100 miljonu eiro apmērā. Paredzams, ka Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka nodrošinās aizdevumu līdz 200 miljoniem eiro (140 miljoniem latu). 2008. gada 29. decembrī Valsts kases kontā ir saņemta pirmā SVF aizdevuma daļa 589.57 miljoni eiro apmērā.

Kopumā 2008. gadā centrālās valdības parāds ir palielinājies par 1,6 miljardiem latu un saskaņā ar operatīvajiem datiem 2008. gada 31. decembrī veidoja 2,6 miljardus latu nominālvērtībā jeb 17,3% no IKP.

Lai noteiktu kopējo finansēšanas nepieciešamību 2009. - 2011. gadam, izvērtētu likviditātes un finanšu tirgu riskus un izvēlētos valsts budžeta izpildes finansēšanai, valsts aizdevumu izsniegšanai un valsts parāda pārfinansēšanai vidējā termiņā piemērotākos finanšu instrumentus, paredzēts izstrādāt resursu pārvaldības plānu.

postponed.

Financial support from European Commission, IMF and governments of other countries

As a result of the government decision taken on 8 November, 2008 concerning the support for stabilisation of Latvia's financial sector, additional funding was required to ensure the liquidity of JSC Parex Banka, which significantly reduced the liquidity reserve of the Treasury. With the economic growth rate dropping rapidly, the factual performance of the state budget also requires the consideration of a scenario of larger financing requirement for 2009. Therefore, to ensure larger availability of resources, a decision was taken to commence talks with the European Commission and IMF, as well as governments of other countries, regarding providing support to Latvia to stabilise the macroeconomic and financial situation in the country.

On 19th of December the IMF mission made an agreement with the government of Latvia on receipt of financial support from IMF, European Commission, World Bank, European Reconstruction and Development Bank and several EU member states in total amount of 7.5 million EUR. The loan from IMF will be in amount of 1.7 billion EUR, from European Commission - 3.1 billion EUR, from the World Bank - 400 million EUR. The loan till 1.8 billion EUR will be granted from Sweden, Denmark, Finland and Norway together. The financial support will include also Czech Republic, Poland and Estonia with 100 million EUR contribution from each. Loan till 200 million EUR is expected from European Reconstruction and Development Bank.

On 29th of December the Treasury received the first tranche from IMF in amount of 589.57 million EUR.

According to operative data of the Treasury central government debt in 2008 increased by 1.6 billion lats in total and at the end of 2008 it reached 2.6 billion lats (in nominal value) that is 17.3% of GDP.

To determine the total financing requirement for 2009 - 2011, to assess liquidity and financial market risks and issuance of state loans and refinancing the government debt in the medium term, it is planned to develop plan for resources management.

Parāda portfeļa vadība Debt Portfolio Management

Precizēti *duration* un fiksēto likmju īpatsvara rādītāji

Pārvērtējot parāda struktūras rādītājus 2008. gada pavasarī, tika pieņemts lēmums palielināt Latvijas valsts parāda vadības stratēģijā noteikto *duration* rādītāju no 3,25 (pieļaujamā novirze +/- 0,25) gadiem uz 3,35 (pieļaujamā novirze +/- 0,35) gadiem. Lēmuma pieņemšanā tika izmantoti arī procentu likmju un parāda apkalpošanas maksājumu simulāciju modeļa *Cost-at-Risk* rezultāti. Tobrīd eiro peļņas likne bija inversa, tādēļ mainīgo procentu likmju īpatsvara palielināšana portfeli, slēdzot procentu likmju mijmaiņas darījumus, nedotu vēlamo rezultātu parāda apkalpošanas izmaksu un riska sabalansēšanas ziņā. Savukārt *duration* rādītāja koridora paplašināšana nodrošina iespēju nepieciešamības gadījumā uzturēt parāda portfeli ar lielāku fiksēto likmju īpatsvaru. Līdzīga iemesla dēļ tika aktualizēts arī fiksēto likmju īpatsvara rādītājs parāda portfeli, atceļot tā augšējo robežu (70%) un tādējādi nodrošinot elastīgāku pieeju parāda procentu likmju struktūras vadībai nākotnē.

Lai realizētu Latvijas Valsts parāda vadības stratēģiju un ievērotu tajā noteiktos stratēģijas uzstādījumus, izmantoti atvasinātie finanšu instrumenti. Procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda (*duration*) rādītāja un fiksēto likmju parāda īpatsvara rādītāja ievērošanai slēgti procentu likmju mijmaiņas darījumi.

Tomēr, ņemot vērā saspringto kredīta uzticības situāciju pasaules finanšu tirgos, kā arī Latvijas valsts reitinga

Reviewed *Duration* and Optimum Share of Fixed Rate in the Portfolio Parameters

After revaluation of debt structure indicators in the spring of 2008, it was decided to increase the duration parameter set in Latvia's Debt Management Strategy from 3.25 (permitted deviation ± 0.25) years to 3.35 (permitted deviation ± 0.35) years. The decision was also based on the results of the interest rate and debt servicing cost simulation *Cost-at-Risk* model. At that moment, the euro yield curve was inverted. Thus the increase of floating interest rate share in the portfolio with interest rate swap transactions would not provide the desired result in terms of debt servicing costs and risk balancing. Meanwhile, the extension of the duration parameter corridor allows a debt portfolio with a larger percentage of fixed rates to be maintained, if necessary.

For similar reasons, the parameter of the optimum share of fixed rates in the debt portfolio was updated and its top margin (70%) removed, which ensures a more flexible future approach to the interest rate structure management.

To implement Latvia's debt management strategy and to observe its strategic parameters, derived financial instruments – interest rate swap transactions – were used. The transactions were concluded to meet the duration and fixed-rate debt parameters.

Finanšu risku vadībā atvasināto finanšu instrumentu un procentu likmju novērtēšanai Valsts kase izmanto tādas metodes kā Delta un CIR (*Cox, Ingersoll, and Ross* modelis). 2008. gadā CaR (*Cost-at-Risk*) vajadzībām, procentu likmju simulācijas modeļu klāsts paplašināts ar Nelsona-Zigeļa (*Nelson-Siegel*) modeli, kas palīdzēs precīzāk noteikt gaidāmos parāda procentu maksājumus, ņemot vērā pilnveidotās procentu likmju simulāciju iespējas.

Parāda vadības finanšu risku ierobežošanas instrumentu paplašināšanas ietvaros pabeigta tehniskā nodrošinājuma izstrāde opciju darījumu pielietošanai nākotnē.

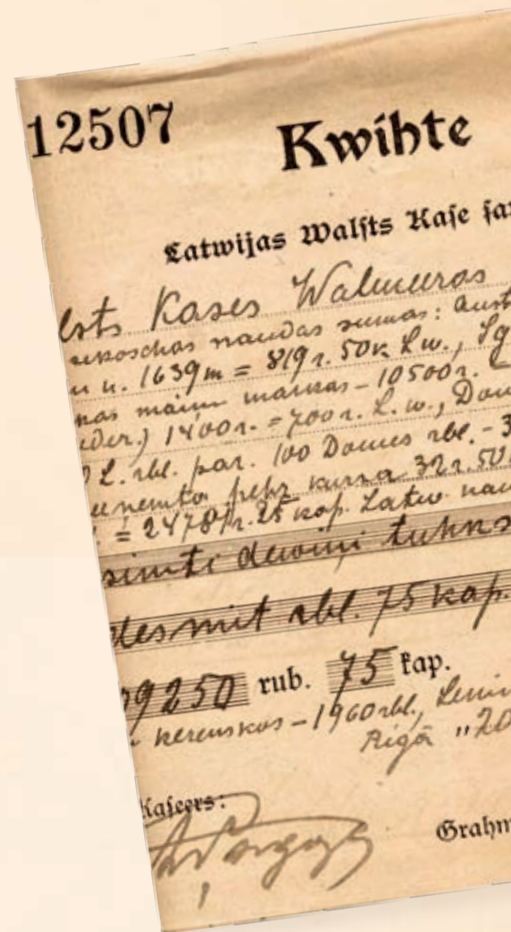
> Pirmie maksājumi

Pirmās naudas summas Valsts kasē ienākušas kā pabalsts no Vācijas Valsts komisāra Vininga – trīs čeki, katrs ap 200 000 ostrubļu vērtībā. Pirmā iekšzemes iemaksa – no studenta Dukāta – daži tūkstoši rubļu. Pirmais nodoklis saņemts no Rūtenberga Tabakas fabrikas – 525 ostrubļi. Pirmie zelta un valūtas "ieplūdumi": kāda lauku sieviņa ziedojusi divus pieciniekus un kādi angļu (kara) kuģu virsnieki iemainījuši cara naudu pret piecām vai sešām angļu mārciņām. Pirmo izmaksu saņēmis Jāzeps Grosvalds – 300 rubļu", atceras V.Miesiņa znots Georgs Lielbriedis.

> First Payments

"The first money was received from Germany's State Commissary Winnig in the form of a contribution – three cheques, each worth around 200,000 ostroubles. The first domestic payment came from a student named Dukāts – a few thousand roubles. The first tax payment was received from Rūtenbergs' Tobacco Factory – 525 ostroubles. The first gold and foreign currencies: a woman from the countryside donated two 'fivers' and some British Royal Navy officers exchanged Tsar money for five or six British pounds. The first disbursement – 300 roubles – was effected to Jāzeps Grosvalds."

– From the memoirs of Georgs Lielbriedis, son-in-law to Voldemārs Miesiņš.

For the assessment of derivative financial instruments and interest rates in financial risk management, the Treasury uses such methods as Delta and CIR (Cox, Ingersoll, and Ross model). In 2008, for the needs of CaR (Cost-at-Risk), the range of interest rate simulation models was supplemented by the Nelson-Siegel model, which will help estimate the forthcoming debt interest payments with greater accuracy, taking into consideration improved interest rate simulation options.

Expansion of debt management financial risk limitation tools included the completion of technical solutions for application of option transactions in the future.

* Ja pusgada laikā Valsts kases rīkotajās valsts iekšējā aizņēmuma vidēja un ilgtermiņa vērtspapīru sākotnējās izvietošanas izsolēs piedāvāto vidējo svērto ienesīguma likmju uzcenojums ir mazāks par 100 b.p. virs aizņemšanās iespēju EUR valūtā līmeņa, minimālais latu parāda īpatsvars ne vēlāk kā viena gada laikā ir jānodrošina vismaz 35% līmenī.

* if the weighted average yield of medium-term and long-term government domestic securities offered at the auctions held by the Treasury during half a year is less than 100 b.p. above borrowing opportunity level in EUR, minimum share of the lats debt has to be ensured at least at 35% level not later than in one year's time;

samazinājumu sēriju, atvasināto finanšu instrumentu darījumu slēgšanas iespējas gada pēdējā ceturksnī kļuva ierobežotas. Līdz ar to 2008. gada novembrī un decembrī pieņemts lēmums par īslaicīgu atkāpju pielaidi no noteikto fiksēto likmju īpatsvara minimālā rādītāja un procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda rādītāja (*duration*) apakšējās robežas, lai saglabātu darījumu partneru loku, ar kuriem slēgt darījumus, rodoties lielākām novirzēm.

Apgrūtinātās aizņemšanās iespējas starptautiskajos finanšu tirgos, ierobežotā finanšu tirgus likviditāte, kā arī veiktie iekšējās ekonomikas un finanšu sektora atbalsta nodrošināšanas pasākumi 2008. gada 4. ceturksnī radīja nepieciešamību strauji palielināt iekšējās aizņemšanās īstermiņa vērtspapīru emisijas apjomus. Tādējādi tika pārsniegti noteiktie parāda struktūras atmaksas profila, *duration* un fiksēto likmju īpatsvara parāda portfeli rādītāji. Ievērojot pieaugošās 2009. gada budžeta deficīta prognozes, lai ierobežotu valsts budžeta izdevumu finansēšanas risku un radušos valsts parāda pārfinansēšanas risku 2009. gadā, valdība pieņēma lēmumu par sarunu uzsākšanu ar Eiropas Komisiju, SVF un ārvalstīm par aizņemšanās iespēju nodrošināšanu. Aizņēmumi no SVF, Eiropas Komisijas un ārvalstīm ievērojami ietekmē valsts parāda portfela struktūru. Minēto aizņēmumu adekvāti procentu likmju sadalījuma un atmaksas perioda nosacījumi ļaus pilnībā kompensēt radušās atkāpes no Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajiem rādītājiem līdz 2009. gada vidum. Turklāt, ja finanšu tirgū jau ātrāk

However, opportunities to use derivatives became limited in the last quarter of the year because of the tense credit confidence situation across the world's financial markets and the sequence of Latvia's credit rating downgrades. As a result, decision was taken to permit temporary deviations from the minimum of the fixed rate percentage parameter and the lower margin of the duration in November and December 2008, to maintain the range of partners with whom to conclude transaction, if larger deviations arise.

The borrowing difficulties in international financial markets, the limited financial market liquidity and the measures of support for domestic economy and the financial sector carried out in the fourth quarter of 2008 created the necessity to quickly increase the amount of short-term domestic borrowing securities issued. Accordingly, the set debt structure redemption profile, duration and share of fixed rate debt in the portfolio indicators were exceeded. Taking into account the projected growth of the estimated budget deficit for 2009, the government decided to commence talks with the European Commission, IMF and other countries concerning a potential loan to limit the risk of state budget spending financing and the risk of central government debt refinancing in 2009. Loans from IMF, the European Commission and other countries significantly affect the structure of the central government debt portfolio. Adequate conditions of interest rate distribution and the

Rādītāji	Parameters	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2007 Parameters as of 31.12.2007	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 30.12.2008 Parameters as of 30.12.2008	Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji Strategy
Latu parāda īpatsvars	The share of the lats debt in the portfolio	37%	40%	>=25%
Dzēšanas profils	Maturity profile	< 1 gadu/year < 3 gadiem/year 22% 30%	< 1 gadu/year < 3 gadiem/years 38,8% 52,0%	< 1 gadu/year < 3 gadiem/years < 25% < 50%
Fiksēto likmju īpatsvars	Optimum share of fixed rate in the portfolio	60,2%	40,2%	>= 60%
Vidējais svērtais fiksētais periods gados	Duration (years)	3,38	2,39	3,35 (+/-) 0,35)
Valūtu kompozīcija tirajam valūtu parādam	Foreign currency net debt currency composition	EUR 99,8%	EUR 99,7%	EUR 100% (+/- 5%)

atjaunosies iespējas Latvijas valstij slēgt procentu likmju mijmaiņas darījumus, portfeļa struktūra varētu tikt sakārtota atbilstoši stratēģijai jau ātrākā laika posmā.

2008. gadā tika veikti valūtu *spot* darījumi un decembra beigās pēc SVF aizdevuma pirmās izmaksas eiro valūtā XDR 535,344 milj. ekvivalenta apmērā saņemšanas tika noslēgts valūtu *forward* darījums, lai nākamajā gadā atbilstoši sagaidāmajām naudas plūsmām ievērotu tirā parāda portfeļa rādītāju tuvu nullei. Līdz ar to valūtu atklātā pozīcija (valūtu tirā parāda nobide no eiro etalona) svārstījās robežās no -0,91% līdz +0,5%.

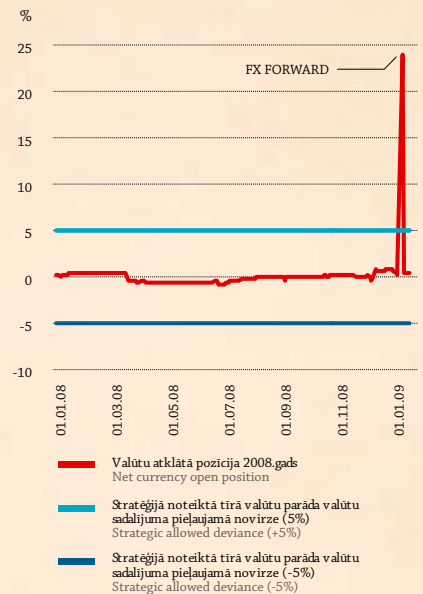
Tā kā 2008. gada 1. - 3. ceturksnī eirozonā bija novērojama procentu likmju līmeņa palielinājuma tendence, noslēgto procentu likmju mijmaiņas darījumu tirgus vērtība šajā periodā samazinājās. Tomēr, ievērojot pasaules ekonomiskās izaugsmes tempu samazināšanos un valstu centrālo banku veiktos pasākumus finanšu un ekonomikas sektoru atbalstam un stimulēšanai, prognozējams, ka noslēgto procentu likmju mijmaiņas darījumu tirgus vērtība, atjaunojoties finanšu tirgus kredīta uzticībai, palielināsies. Parāda portfeļa vadības mērķis ir nodrošināties pret parāda apkalpošanas izdevumu nesamērīgu pieaugumu vidējā laika periodā procentu likmju būtiskas palielināšanās gadījumā. Procentu likmju mijmaiņas darījumu slēgšana kopš to pielietošanas uzsākšanas 2004. gadā vidējā termiņā ir ļāvusi samazināt parāda procentu maksājumus par 0,713 milj. latu.

repayment period of these loans will allow the deviations from the indicators stipulated by the debt management strategy to be entirely compensated till the middle of 2009. Moreover, if the opportunities for Latvia in the financial market to conclude swap transactions returns, the structure of debt portfolio could be arranged in smaller amount of time.

2008 saw the performance of currency spot transactions and after the reception of first tranche from IMF in amount of 535.344 XDR in EUR currency at the end of December FX forward transaction was made to maintain the net debt portfolio indicator near zero according to the estimated cash flows in the next year. Thus, the open position of currencies (the deviation of net debt of currencies from the euro benchmark) was in the range from -0.91% to +0.5%.

Since in the first three quarters of 2008, the interest rates in the eurozone tended to increase, the market value of concluded interest rate swap transactions reduced in this period. However, considering the recession of global economic growth and the measures implemented by national central banks for support and stimulation of financial and economic sectors, it can be estimated that, as the financial market credit confidence is restored, the market value of concluded interest rate swap transactions will grow. The task of debt portfolio management is to secure against a disproportionate increase of debt servicing costs in the medium term in the event of a significant interest rate increase. Since their implementation in 2004, medium-term interest rate swap transactions have helped reduce debt interest payments by 0.713 million lats.

Valūtu atklātā pozīcija 2008.gadā
Currency open position in 2008

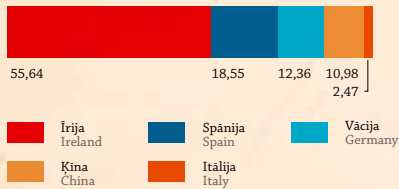
Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Naudas līdzekļu un likviditātes vadība Cash and Liquidity Management

Valsts kases pārvaldītais vērtspapīru portfelis
sadalījumā pa valstīm 2008. gadā, %

Breakdown by Country of the Security
Portfolio Managed by the Treasury in 2008, %

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Kārlis Vanags – Valsts kases pārvaldnieks,
Valsts kases departamenta direktors no
1919. līdz 1922. gadam

Kārlis Vanags – the Treasurer, Director
of the Treasury Department from 1919
until 1922

Vērtspapīru iegāde izmantota uz laiku brīvo līdzekļu vadībā

2008. gadā Valsts kase turpināja izvietot uz laiku brīvos līdzekļus depozītos vietējās un ārvalstu komercbankās, kā arī praktiski istenoja 2007. gadā izstrādāto Naudas līdzekļu vadības stratēģiju un iegādājās vairāku emitentu fiksētas likmes parāda vērtspapīrus, izmantojot uz laiku brīvos līdzekļus galvenokārt no 2008. gada eiroobligāciju emisijas. Darījumi tika veikti, nosakot, ka šo vērtspapīru ienesīguma likmei līdz dzēšanai jābūt augstākai par atbilstošā termiņa EURIBOR likmi “minus” 15 b.p. (kas atbilst vidējam likmju limenim, veicot termiņnoguldījumus), kā arī jāņem vērā vērtspapīru veids, emitenta valsts un minimāli pieļaujamais kreditreitingss. Atšķirībā no depozītiem vērtspapīri nodrošina papildu naudas līdzekļu likviditāti.

2008. gada oktobrī Latvijas Republikas CDS līmeņi būtiski palielinājās, tādēļ 2001. gadā emitētajām Latvijas Republikas eiroobligācijām līdz dzēšanai palielinājās ienesīgums. Tā kā oktobra beigās eiroobligācijas sasniedza cenu, kas nodrošināja lielāku ienesīgumu nekā depozītu likmes, Valsts kase atpirka eiroobligācijas EUR 27 miljonu apjomā pēc nominālvērtības. Eiroobligāciju atpirkšana finanšu tirgus investoriem ir apliecinājums Latvijas Republikas maksāspējai kārtējām parāda saistībām.

Naudas līdzekļu vadības stratēģijas izpilde

Turpinot aizsākto darbu tirgojamā vērtspapīru portfeļa ieviešanai naudas līdzekļu vadībā, 2008. gadā pieņemta VaR (*Value-at-Risk*) limitu noteikšanas metodoloģija un izstrādāta šo limitu

Purchase of Securities Used for Management of Temporarily Free Budget Resources

In 2008, the Treasury continued to deposit temporarily free budget resources in local and foreign commercial banks and implemented the Cash Management Strategy developed in 2007 and purchased fixed-rate securities issued by several issuers using temporarily available assets, mainly from the issue of the 2008 Eurobond. Transactions were carried out under the condition that the yield rate of these securities before maturity must be higher than the EURIBOR rate of the corresponding maturity *minus* 15 b.p. (which is the average rate for term deposits) and that the type of securities, issuing country and the minimum credit rating must be taken into account. Unlike deposits, securities provide additional cash liquidity. In October 2008, the CDS level of the Republic of Latvia increased significantly, which increased the profitability of Eurobonds of the Republic of Latvia issued in 2001. As in late October the price of Eurobonds reached a level that guaranteed a higher profit than deposit rates, the Treasury bought back EUR 27 million Eurobonds at par value. Buying back Eurobonds demonstrates to financial market investors that the Republic of Latvia is capable of paying current liabilities.

Performance of the Cash Manage- ment Strategy

The work on implementation of the tradable securities portfolio in cash management continued in 2008, the VaR (*Value-at-Risk*) limit assessment methodology was approved and a system of internal determination and

1922. gada 1. aprīlī Valsts kases departaments likvidēts un tā funkcijas nodotas Valsts Krāj- un Kreditbankai, uz kuras bāzes, pārņemot tās aktīvus un pasīvus, 1922. gada 1. novembrī izveidota Latvijas Banka.

1922. gada 1. decembrī Finanšu ministrijas Kredīta departamenta sastāvā izveidota Valsts kases departamenta valsts grāmatvedības un valsts budžeta nodaļa.

1927. gada 1. februārī Finanšu ministrijas Kredīta departaments likvidēts un tā funkcijas nodotas Valsts saimniecības departamentam. Šī departamenta Valsts budžeta nodaļas pārziņā atradās Valsts grāmatvedība un Valsts kase.

Laika posmā no 1927. - 1928. gadam budžeta kases funkciju izpildi veic bankas, bet no 1928. - 1992. gadam – centrālā banka.

iekšējās noteikšanas un pārraudzīšanas sistēma. VaR modelis ļauj ierobežot tirgojamā vērtspapīru portfeļa tirgus cenu svārstību risku. Savukārt pats tirgojamais vērtspapīru portfelis sniedz iespēju iegādāties vērtspapīrus no daudz garāka emitentu saraksta, jo pērkamo vērtspapīru atmaksas termiņi vairs nav jāsakāro ar valsts budžeta naudas plūsmām. Tādējādi ir arī lielākas iespējas ieguldījumus pārvirzīt no depozītiem komercbankās uz ieguldījumiem augsta reitinga valdību vērtspapīros. Minētās priekšrocības ļauj uzlabot naudas līdzekļu ieguldīšanas efektivitāti un samazināt kopējo ieguldījumu portfeļa kredītrisku. Taču, ņemot vērā tirgus situāciju, Valsts kase pieņēmusi lēmumu apturēt tirdzniecības portfeļa ieviešanu.

Jauni darījumu partneri

2008. gadā paplašinājās Valsts kases darījumu partneru loks, piesaistot gan vietējās, gan ārvalstu institūcijas. Sadarbības partneru skaitu būtiski palielināja budžeta iestādes, kas nogulda naudas līdzekļus Valsts kasē. Īpaša uzmanība pievērsta lielajam sadarbības partnerim – VSAA, paplašinot piedāvājumu dažādām līdzekļu ieguldīšanas alternatīvām. Valsts kasē 2008. gadā noguldīto depozītu apjoms salīdzinot ar 2007. gadu palielinājies 2,5 reizes, pieaugot tieši VSAA termiņnoguldījuma līdzekļu apjomam. Uzsākta arī aktīva sadarbība ar pašvaldībām, piesaistot to resursus termiņnoguldījumos Valsts kasē. 2008. gadā no pašvaldībām depozītos pieņemti naudas līdzekļi LVL 4,1 milj. apmērā.

Lai īstenotu 2007. gadā izstrādāto Naudas līdzekļu vadības stratēģiju, noslēgti jauni vērtspapīru tirdzniecības līgumi ar vairākām ārvalstu un vietējām komercbankām, kā arī daži ISDA un naudas tirgus darījumu līgumi.

monitoring of such limits was developed. The VaR model allows the risk of tradable securities portfolio price fluctuations to be limited. Meanwhile, the tradable securities portfolio itself allows securities from a broader list of issuers to be purchased, as the repayment dates of the securities purchased no longer need to be coordinated with state budget cash flows. Thus, there are more opportunities to transfer investments from deposits in commercial banks to high-ranking government securities. These advantages help improve the efficiency of cash investments and reduce the total risk of the investment portfolio. However, taking into account the market situation, the Treasury has decided to postpone the implementation of the tradable portfolio.

New Counterparties

The range of the Treasury's counterparties was enlarged in 2008 and new local and foreign institutions were involved. The number of cooperation partners was significantly increased with budget entities that deposit funds in the Treasury. Particular attention was paid to the large cooperation partner – the SSIA, and more alternatives for investments were offered. The amount of deposits in the Treasury in 2008 has grown 2.5 times compared to 2007, due to the growth of the SSIA's term deposits. Active cooperation with local governments was started to attract their resources into term deposits in the Treasury. In 2008, the local governments deposited 4.1 million lats in cash.

To implement the Cash Management Strategy developed in 2007, new securities trade agreements were concluded with several foreign and domestic commercial banks; several ISDA and monetary market transaction agreements were also concluded.

Valsts kases pārvaldītais vērtspapīru portfelis sadalījumā pa sektoriem 2008. gadā, %

Breakdown by Sector of the Security Portfolio Managed by the Treasury in 2008, %

Voldemārs Miesiņš (1882 - 1951) – pirmais Valsts kases priekšnieks

Voldemārs Miesiņš (1882 - 1951) – the first Treasurer

On 1 April 1922, the Treasury Department was dissolved and its functions transferred to the State Savings and Credit Bank, the assets and liabilities of which formed the basis of the Bank of Latvia on 1 November 1922.

The State Accounting and State Budget Section of the Treasury Department was formed on 1 December 1922 under the Ministry of Finance Credit Department. On 1 February 1927, the Ministry of Finance Credit Department was dissolved and its functions transferred to the Department of State Economy. The State Accountancy and the Treasury were supervised by the State Budget Section of this department.

From 1927 until 1928 the budget treasury functions are carried out by banks and, from 1928 until 1992, by the central bank.

Valsts budžeta aizdevumi State Budget Lending

2008. gadā izsniegto valsts budžeta aizdevumu saņēmēji, %

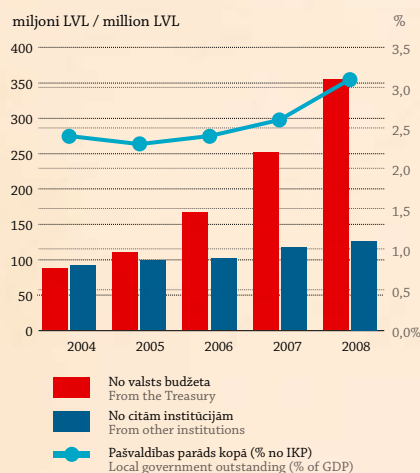
State budget loans issued in 2008, disbursed by recipients, %

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Pašvaldību parāds 2008. gada beigās

Local government debt at the end of 2008

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Lai nodrošinātu kopējā valsts aizdevumu portfeļa riska līmeņa samazināšanos, 2008. gadā veikti grozījumi valsts aizdevumu izsniegšanu reglamentējošajos normatīvajos aktos: sašaurināts valsts aizdevumu saņēmēju loks. Turpmāk valsts aizdevumi tiks izsniegti tikai pašvaldībām, kapitālsabiedrībām, kurās ieguldītas valsts vai pašvaldību kapitāldaļas, valsts speciālā budžeta un apakšprogrammas "Studējošo un studiju kreditēšana" izpildītājiem, zinātniskajiem institūtiem un augstskolām.

2008. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir palielinājies izsniegto valsts aizdevumu apmērs, kas paredzēts kapitālsabiedrību, kurās ieguldītas pašvaldību kapitāldaļas, ES fondu līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai.

Izsniegto valsts aizdevumu apmērs sadalījumā pa aizdevumu saņēmējiem saglabājis iepriekšējo gadu tendences, t.i., vislielākais valsts aizdevumu apjoms izsniegts pašvaldībām. 2008. gadā pašvaldības no kopējā saņemtā aizdevumu apjoma (gan no Valsts kases, gan no cita aizdevēja) tieši no Valsts kases saņēmušas aizdevumus 146,6 milj. latu jeb 99% apmērā. Pašvaldība no cita aizdevēja var saņemt aizdevumu tikai ar finanšu ministra atļauju un ja cita aizdevēja aizdevuma nosacījumi ir izdevīgāki nekā Valsts kases piedāvātie. 2008. gadā pašvaldībām izsniegtie valsts aizdevumi ES līdzfinansēto projektu īstenošanai sasniedza 13,5 milj. latu apmēru jeb 9% no kopējā valsts aizdevumu apmēra pašvaldībām.

2009. gadā plānotie attīstības pasākumi valsts aizdevumu jomā

2009. gadā plānots vēl veikt izmaiņas normatīvajos aktos, kas reglamentē valsts aizdevumu izsniegšanu, strikti definējot, kādiem mērķiem var tikt izmantoti valsts aizdevumi, kā arī noteikt vēl citus ierobežojumus valsts aizdevumu izsniegšanas sfērā, kas skar valsts aizdevumu maksimālo termiņu, nodrošinājumu, valsts aizdevumu atmaksas termiņus atbilstoši izmantošanas mērķiem u.c.

To reduce the overall risk of the state budget loan portfolio, amendments to legislation governing the issuance of state loans were effected in 2008: i.e., the circle of recipients of state budget loans was reduced. From now on, state budget loans will only be granted to local governments, capital entities in which government or local government holds capital shares, performers of special state budget and the programme "Student and Study Crediting", scientific institutions and higher educational establishments. 2008 saw an increase in the amount of issued state budget loans to capital entities, in which local government holds shares, for the implementation of EU co-financed projects and activities compared to previous years. The distribution of issued state budget loans is similar to that of the previous years, i.e., the majority of state budget loans have been issued to local governments. In 2008, the Treasury accounted for LVL 146.4 million or 99% of the total amount of loans received by local governments (from the Treasury and other lenders). A local government can obtain a loan from another lender only with permission from the Minister of Finance and if the loan conditions are more favourable than those offered by the Treasury. In 2008, the amount of loans issued to local governments for implementation of EU co-financed projects reached LVL 13.5 million or 9% of the total amount of state budget loans to local governments.

Planned Development in State Budget Lending

The activities planned for 2009 include amendments to legislation governing the issuance of state budget loans, in order to define clearly aims for which state loans can be used, and introduction of other limitations concerning the issuance of state budget loans, including the maximum duration of a loan, security, terms of repayment according to intended use, etc.

Valsts galvojumu izsniegšana

Issuance of State Guarantees

2008. gadā izsniegti valsts galvojumi par kopējo summu 30,2 milj. latu. Valsts galvoto aizdevumu atlikums uz 2008. gada beigām bija 208 milj. latu. Galvojumi tiek izsniegti, pamatojoties uz aizņēmēju iesniegtajiem biznesa plānu izvērtējumiem vai arī studiju un studējošo kredītēšanas programmas ietvaros valsts galvojumi tiek sniegti Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Galvojumi ir nodrošināti ar komercķīlu, nekustamā īpašuma ķīlu vai citu nodrošinājumu.

2009. gadā plānotie attīstības pasākumi

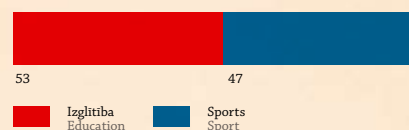
2009. gadā budžetā plānots sniegt valsts galvojumus par kopējo summu 229 milj. latu. No tiem lielākā daļa – 49% jeb 112 milj. latu paredzēts AS „Liepājas Metalurģs”. 2009. gadā plānots pilnveidot valsts galvojumu plānošanas procesu, veicot grozījumus normatīvajos aktos, tajos paredzot, ka valsts galvotie aizdevumi var tikt iekļauti gadskārtējā valsts budžeta likumā tikai pēc jau izstrādāta biznesa plāna izvērtēšanas gan nozares ministrijā, gan FM (Valsts kasē), kā arī definējot valsts galvojuma kā valsts atbalsta instrumenta saistību ar Valsts investīciju programmu un valsts atbalsta politiku. Papildus normatīvajos aktos plānots precizēt normas saistībā ar valsts galvojuma apmēru, valsts galvoto aizdevumu galējās atmaksas termiņu, galvoto aizdevumu nodrošinājumu, saistību izpildes uzraudzību un valsts galvoto aizdevumu pārkreditēšanu.

In 2008, a total of 30.2 million lats in state loans was issued. State guaranteed debt outstanding at the end of 2008 was 208 million lats. The guarantees are issued on the basis of the evaluation of borrowers' business plans or issued according to the procedure set forth by the Cabinet of Ministers for the Study and Student Crediting programme. The guarantees are secured by commercial pledge, real estate mortgage or other means of security.

Planned Development for 2009

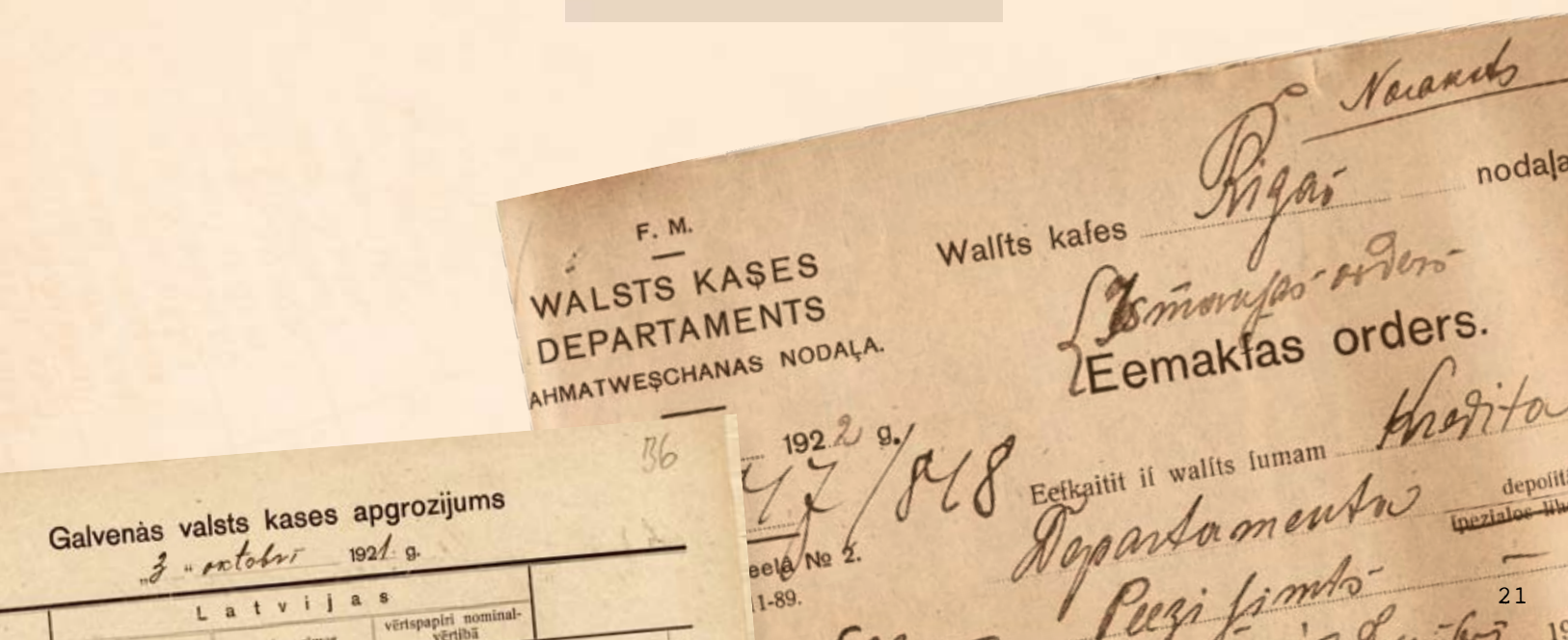
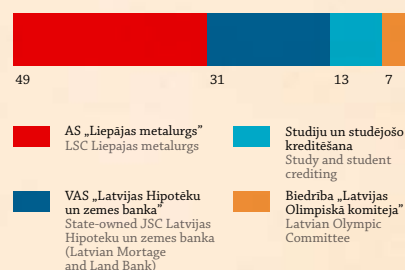
The total planned amount of state guarantees for 2009 is 229 million lats. The majority of that – 49% or 112 million lats – is intended for JSC Liepājas Metalurģs. Plans for 2009 include the improvement of the state guarantee planning process by including provisions in legislation, which provide that state-guaranteed loans can be included in annual state budget law only after a business plan has been evaluated in the respective ministry and in the MF (the Treasury) and define compliance of a state guarantee, as a state support instrument, with the state investment programme and the state support programme. In addition to that, it is planned to adjust the provisions concerning the amount of a state guarantee, the final repayment term of a state-guaranteed loan, the security of the guaranteed loans and monitoring the fulfilment of obligations and re-crediting of state-guaranteed loans.

2008. gadā izsniegtie galvojumi, %
Guarantees issued in 2008, %

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

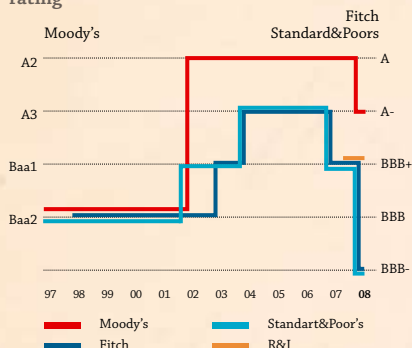
2009. gadā izsniedzamie galvojumi, %
Planned guarantees in 2009, %

Latvijas Republikas kredītreitings Sovereign Rating

Kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā

Latvia's long term foreign currency credit rating

Avots: Valsts kase, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard&Poor's, R&I
Source: The Treasury, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard&Poor's, R&I

2008. gadā turpinājās iepriekšējā gada tendence Latvijas kredītpējas novērtējumu samazināt arvien zemākā līmenī. Lai arī lielākā daļa lēmumu tika pieņemti, balstoties uz īstermiņa svārstībām gan Latvijas ekonomiskajos rādītājos, gan mainoties situācijai starptautiskajos finanšu tirgū un pieejamībai finanšu resursiem. Starptautiskās reitingu aģentūras – *Moody's Investors Service* (*Moody's*), *Fitch Ratings* (*Fitch*) un *Standard&Poor's* (*S&P*) – 2008. gada pirmajos trīs ceturkšņos Latvijas kredītreitingu ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā saglabāja nemainīgā A2/BBB+/BBB+ līmenī. Latvijai, plānojot aizņēmumus Japānas finanšu tirgū, ar 2008. gada 1.septembri tiek noteikts arī Japānas kredītreitinga aģentūras *R&I* reitings, kas noteikts BBB+ līmenī. Tomēr gada pēdējos mēnešos, strauji pasliktinoties likviditātes situācijai starptautiskajos kapitāla tirgos, kā arī nestabilitātei Latvijas banku sektorā, reitingu aģentūras pieņēmušas vairākus reitinga samazinājuma lēmumus. Tā oktobrī *Fitch* par vienu pakāpi pazemināja kredītreitingu visām Baltijas valstīm. Reitingu samazinājumu aģentūra skaidroja ar risku, ka globālās un īpaši Eiropas ekonomiskās un finansiālās vides pasliktināšanās varētu palielināt izmaksas, kas saistītas ar makroekonomiskās situācijas stabilizāciju visās Baltijas valstīs, kā galveno iemeslu minot ievērojamos valstu tekošo kontu deficītus, kurus finansē ārvalstu bankas. *Fitch* arī norādīja, ka Baltijas valstis ir starp

In 2008, the downward trend of Latvia's credit rating that had begun in the previous year continued. The majority of decisions were taken on the basis of short-term variations of Latvia's economical indicators and in the light of the changing situation in the international financial market and the availability of financial resources. In the first three quarters of 2008, the international rating agencies – *Moody's Investors Service* (*Moody's*), *Fitch Ratings* (*Fitch*) and *Standard&Poor's* (*S&P*) – assigned Latvia an unchanging rating of A2/BBB+/BBB+. As Latvia was planning loans in the Japanese financial market, on 1 September 2008, the Japanese credit rating agency *R&I* assigned a rating of BBB+. However, as the liquidity in international capital markets decreased rapidly in the last months of the year and due to instability in Latvia's banking sector, rating agencies decided on lowering the ratings. In October, *Fitch* downgraded its credit rating for all Baltic States by one notch. The rating agency attributed its decision to the risk that the deterioration of the global, and especially European, economical and financial environment could increase the costs related to stabilisation of the macroeconomic situation in all Baltic States, and stated the notable current account deficit, which is financed by foreign banks, as the main reason. *Fitch* also pointed out that the Baltic States are among the ten countries with the largest difference between bank loans and deposits

Reitinga notikumi 2008.gadā Rating events in 2008

21. janvāris: *S&P* apstiprina reitingu BBB+ (negatīvs) līmeni
31. janvāris: *Fitch* maina nākotnes vērtējumu uz negatīvu

23. jūlijs: *Fitch* un *S&P* apstiprina reitingu BBB+ līmeni ar negatīvu nākotnes vērtējumu

1.septembris: *R&I* apstiprina reitingu BBB+ līmeni (stabils)
25. septembris: *Moody's* maina nākotnes vērtējumu uz negatīvu

3. oktobris: *Fitch* maina reitingu uz BBB (negatīvs nākotnes vērtējums)
27. oktobris: *S&P* maina reitingu uz BBB (negatīvs nākotnes vērtējums)
30. oktobris: *R&I* maina nākotnes vērtējumu uz negatīvu

7. novembris: *Moody's* maina reitingu uz A3 (negatīvs nākotnes vērtējums)
10. un 11. novembris: *S&P* un *Fitch* maina reitingu uz BBB- (negatīvs nākotnes vērtējums)

I

VII

IX

X

XI

January 21, 2008 *S&P* affirms rating BBB+ negative
January 31, 2008, *Fitch* changes outlook to negative, rating confirmed BBB+

July 23, 2008, *Fitch* and *S&P* affirms rating BBB+ negative

September 1, 2008 *R&I* assigns rating BBB+ stable
September 25, 2008 *Moody's* changes rating outlook from stable to negative

October 3, 2008 *Fitch* changes rating from BBB+ to BBB negative
October 27, 2008 *S&P* changes rating from BBB+ to BBB negative
October 30, 2008 *R&I* changes rating outlook from stable to negative

November 7, 2008 *Moody's* changes rating from A2 to A3 (outlook negative)
November 10 and 11, 2008- *S&P* and *Fitch* changes rating from BBB to BBB- negative

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

desmit valstīm ar lielāko starpību starp banku izsniegtajiem kredītiem un noguldījumiem pret IKP un kopējo banku izsniegto kredītu apjomu.

Oktobra beigās arī S&P samazināja Latvijas un Lietuvas kredītreitingu, līdzīgi kā Fitch pamatojot to ar pasaules ekonomisko un finanšu notikumu ietekmi. Tam sekoja arī R&I paziņojums par nākotnes vērtējuma maiņu uz negatīvu.

Drīz arī Moody's, kura piešķirtais kredītreitings bija nemainīgā A2 līmenī jau kopš 2002. gada, norādot uz pieaugošajām bažām par ekonomikas lejupslidi un iespējamajām banku sektoru problēmām, samazināja Latvijas kredītreitingu A3 līmenī.

Pēc valdības lēmuma pārņemt A/S „Parex banka” 2008. gada novembra sākumā sekoja reakcija no S&P, kā arī Fitch, gandrīz vienlaicīgi samazinot kredītreitingu vēl par vienu pakāpi. S&P kā galveno iemeslu minēja banku risku palielināšanos depozītu bāzes samazināšanās dēļ, savukārt Fitch norādīja, ka Latvijai ir nepieciešama “būtiska un savlaicīga” starptautiska finanšu atbalsta pakete, lai novērstu krīzi.

Lai arī gada laikā veikti vairāki valsts kredītreitinga samazinājumi, Latvija saglabā investīciju kategorijas kredītreitingu no visām reitingu aģentūrām.

versus the GDP and the total amount of loans granted by banks.

In late October, S&P also reduced credit rating for Latvia and Lithuania and, like Fitch, motivated it by the influence of worldwide economical and financial events. R&I also announced that it has changed the future outlook to negative.

Soon afterwards, Moody's, which had maintained the rating for Latvia at the A2 level since 2002, pointed out the growing concerns of economical recession and potential banking sector problems and reduced Latvia's credit rating to A3.

After the government decided to take over JSC Parex Banka in early November 2008, S&P and Fitch reacted almost simultaneously and lowered Latvia's credit rating by another notch. S&P said the main reason was an increased bank risk due to a reduced deposit base, while Fitch pointed out that Latvia needed a “substantial and timely” international financial support package in order to prevent a crisis.

Despite the repeated downgrades during the year, Latvia retains an investment category credit rating from all rating agencies.

Latvijas un līdzīgo Eiropas valstu kredītreitingi Latvia's and its European peer countries' credit ratings

	Moody's	S&P	Fitch	R&I
Bulgārija Bulgaria	Baa3	BBB	BBB-	-
Čehijas Republika Czech Republic	A1	A	A+	A
Horvātija Croatia	Baa3	BBB	BBB-	BBB+
Igaunija Estonia	A1	A	A-	-
Islande Iceland	Baa1	BBB-	BBB-	BBB-
Krievija Russia	Baa1	BBB	BBB+	-
Latvija Latvia	Baa1	BBB-	BBB-	BBB+
Lietuva Lithuania	A2	BBB+	BBB+	-
Polija Poland	A2	A-	A-	A-
Rumānija Romania	Baa3	BB+	BB+	-
Ungārija Hungary	A3	BBB	BBB	BBB+

Avots: Bloomberg, (uz 10.01.2009.)
Source: Bloomberg (on 10.01.2009.)

Latvijas kredītreitinga attīstība / Development of Latvia's credit rating

		2008	Prognose Outlook	2007	Prognose Outlook	2006	Prognose Outlook	2005	Prognose Outlook	2004	Prognose Outlook	2003	Prognose Outlook	2002	Prognose Outlook	2001	Prognose Outlook	2000	Prognose Outlook	1999	Prognose Outlook	1998	Prognose Outlook	1997	Prognose Outlook
Fitch																									
ārvalstu valūta foreign currency	ilgtermiņā long term	BBB-	N	BBB+	S	A-	S	A-	S	A-	P	BBB+	P	BBB	P	BBB	P	BBB	S	BBB	S	BBB	...		
	īstermiņā short term	F3	N	F2	S	F2	S	F2	S	F2	P	F3	P	F3	P	F3	P	F3	S	F3	S	F3	...		
vietējā valūta local currency	ilgtermiņā long term	BBB	N	A-	S	A	S	A	S	A	S	A	S	A	P	A	P	A	S	A	S	A	...		
Moody's																									
ārvalstu valūta foreign currency	ilgtermiņā long term	A3	N	A2	S	A2	P	A2	S	A2	S	A2	S	A2	S	Baa2	S	Baa2	S	Baa2	...	Baa2	...	Baa2	...
	īstermiņā short term	P-1	N	P-1	P	P-1	P	P-1	S	P-1	S	P-1	S	P-1	S	P-3	S	P-3	S	P-3	...	P-3	...	P-3	...
vietējā valūta local currency	ilgtermiņā long term	A3	N	A2	S	A2	S	A2	S	A2	S	A2	S	A2	S	A2	S	A2	S	A2	...	-		-	
Standard&Poor's																									
ārvalstu valūta foreign currency	ilgtermiņā long term	BBB-	N	BBB+	N	A-	S	A-	S	A-	S	BBB+	P	BBB+	S	BBB	P	BBB	S	BBB	S	BBB	S	BBB	S
	īstermiņā short term	A-3	N	A-2	N	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	P	A-2	S	A-3	P	A-3	S	A-3	S	A-3	S	A-3	S
vietējā valūta local currency	ilgtermiņā long term	BBB-	N	BBB+	N	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S	A-	S
	īstermiņā short term	A-3	N	A-2	N	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S	A-2	S
R&I																									
ārvalstu valūta foreign curenry	ilgtermiņā long term	BBB+	N	P - pozitivs / positive; S - stabils / stable; N - negatīvs / negative																					

P - pozitīvs / positive; S - stabils / stable; N - negatīvs / negative

Avots: Valsts kase, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard&Poor's, R&I
Source: The Treasury, Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard&Poor's, R&I

Par Valsts kasi About the Treasury

Valsts kases juridiskais statuss un struktūra

Valsts kase ir FM pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā. Valsts kases darbu vada pārvaldnieks.

Valsts kases virsmērķis ir attīstīties par dinamisku un mūsdienīgu, sniegto pakalpojumu kvalitātes jomā uz klienta vajadzībām orientētu organizāciju, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada Valsts kases pārvaldībā nodotās finanses atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kasei ir šādas funkcijas:

1. Valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
2. Asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
3. Valsts parāda vadība;
4. Normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
5. Citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Legal status and structure of the Treasury

The Treasury is a direct administration institution subordinated to the MF, whose activities are aimed at the effective implementation of public administration functions in the area of public finance management. The activities of the Treasury are directed by the Treasurer.

The Treasury's ultimate target is to develop as a dynamic and modern organization, which is focusing on the client needs in the service quality area, which according to the best financial management practice effectively and safely manages the finances transferred to the management of the Treasury according to the governmental and inhabitants' interests.

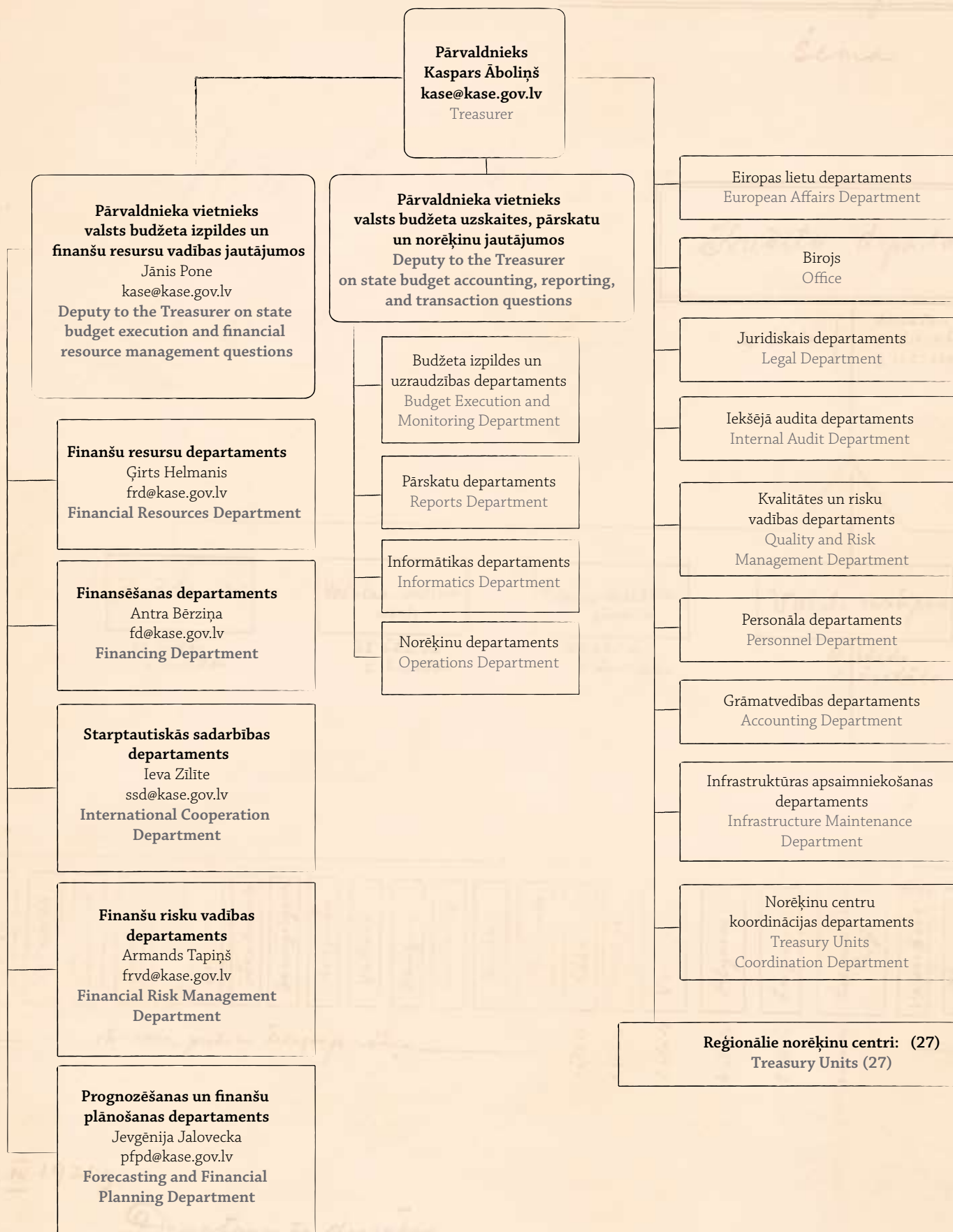
The Treasury has the following functions:

1. organization of execution and financial accounting of the central government budget;
2. allocation of budget assignments and making payments from the central government budget revenue;
3. central government debt management;
4. functions of the Paying Authority for the EU policy instruments, European Economic Zone financial instrument, and Norwegian government bilateral financial instrument as established in legislative acts, as well as certification institution functions and the National Fund functions delegated by the National Authorizing Officer;
5. other functions prescribed in legislative acts.

Mūsdienīgas Valsts kases izveides sākumu iezīmē Starptautiskā Valūtas fonda tehniskās palīdzības misija, kas 1992. gadā ierosina izveidot Latvijā Valsts kasi kā patstāvīgu iestādi, un Finanšu ministrija kopīgi ar Starptautiskā Valūtas fonda tehniskās palīdzības misijām sagatavoja Valsts kases izveidošanas projektu. Latvijas Republikas Ministru Padome pieņem lēmumu (1992. gada 28. decembrī, Nr.557) "Par Valsts kases funkciju nodošanu Finanšu ministrijai", nosakot valsts budžeta kases funkciju izpildes pakāpenisku pārņemšanu no Latvijas Bankas, lai nodrošinātu budžeta resursu akumulēšanu izdevumu finansēšanai, kā arī valsts budžeta līdzekļu pilnīgu uzskaiti. Kopš 1997. gada Valsts kase ir patstāvīga Finanšu ministrijas padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

The development of the modern-day Treasury is marked by the technical assistance mission of the International Monetary Fund, which in 1992 proposed to form the Treasury as an independent entity and the Ministry of Finance, together with technical assistance missions of the International Monetary Fund, prepared the Treasury formation project. The then Council of Ministers of the Republic of Latvia took a decision (28 December 1992, No. 557) "On Transfer of Treasury Function to the Ministry of Finance", and stipulated a gradual transfer of state budget treasury functions from the Bank of Latvia to ensure accumulation of budget resources for financing of budget spending, as well as complete accounting of state budget resources. Since 1997, the Treasury has been an independent, directly administered subordinate entity of the Ministry of Finance.

Kontakti Contacts

Pielikumi Appendices

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā uz 2008.gada 31.decembri Government domestic securities outstanding at December 31st 2008

ISIN kods ISIN code	Dzēšanas datums Date of maturity	Vērtspapīra veids Security type	Fiksētā ienākumu likme Fixed income (coupon, %)	Summa apgrozībā pēc nomināla (LVL) Outstanding amount (nominal values), LVL
LV0000523082	30.01.2009.	3 mēn. parādzīmes / 3 month T-bills	-	10 750 000
LV0000523090	20.03.2009.	3 mēn. parādzīmes / 3 month T-bills	-	3 874 000
LV0000532224	06.02.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	194 920 000
LV0000532232	03.04.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	23 954 000
LV0000532240	17.04.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	24 250 000
LV0000532257	08.05.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	22 425 000
LV0000532265	15.05.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	21 850 000
LV0000532273	29.05.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	8 913 500
LV0000532281	05.06.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	4 650 000
LV0000532307	19.06.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	31198664,33 (44 391 700 EUR)
LV0000532299	19.06.2009.	6 mēn. parādzīmes / 6 month T-bills	-	3 912 400
LV0000540946	09.01.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	27 684 000
LV0000540953	13.03.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	13 930 800
LV0000540961	05.06.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	40 324 900
LV0000540979	04.09.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	21 544 900
LV0000540987	06.11.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	229 586 000
LV0000540995	13.11.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	4 050 000
LV0000541001	27.11.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	2 800 000
LV0000541019	04.12.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	838 400
LV0000541027	18.12.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	12 514 000
LV0000541035	18.12.2009.	1 gada parādzīmes / 1 year T-bills	-	210 841200 (300 000 000 EUR)
LV0000550085	30.03.2009.	2 gadu obligācijas / 2 year T-bonds	5,875%	2 217 600
LV0000570042	04.02.2010.	5 gadu obligācijas / 5 year T-bonds	3,375%	46 184 400
LV0000570059	03.11.2011.	5 gadu obligācijas / 5 year T-bonds	5,000%	75 552 800
LV0000570067	14.03.2013.	5 gadu obligācijas / 5 year T-bonds	6,750%	2 817 000
LV0000580017	14.02.2013.	10 gadu obligācijas / 10 year T-bonds	5,125%	97 150 900
LV0000580025	02.04.2014.	10 gadu obligācijas / 10 year T-bonds	4,750%	28 925 000
LV0000580033	02.12.2015.	10 gadu obligācijas / 10 year T-bonds	3,500%	87 740 700
LV0000590016	10.08.2018.	11 gadu obligācijas / 10 year T-bonds	5,625%	28 311 100
LV0000590024	04.07.2019.	11 gadu obligācijas / 10 year T-bonds	6,750%	4 156 900
			Apgrozībā KOPĀ: Outstanding TOTAL:	1 287 868 164,33 Avots: Valsts kase Source: The Treasury

Valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā uz 2008.gada 31.decembri Government foreign securities outstanding at December 31st 2008

ISIN kods ISIN code	Dzēšanas datums Date of maturity	Vērtspapīra veids Security type	Fiksētā ienākumu likme Fixed income (coupon, %)	Summa apgrozībā pēc nomināla (LVL) Outstanding amount (nominal values), LVL
XS0189713992	02.04.2014	10 gadu obligācija / 10 year Eurobonds	4,250%	400 000 000
XS0350977244	05.03.2018	10 gadu obligācija / 10 year Eurobonds	5,500%	400 000 000

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsoļu un tiešās pārdošanas rezultāti 2008.gadā
Government domestic securities auction and direct selling results in 2008

Termiņš/izsoles datums Maturity/Auction date	Atsauces likme Reference yield rate	peļņas likme (%)* yield (%)*	uzcenojums (b.p.) spread (b.p.)
3 mēneši / 3-month	RIGIBOR		
8-12-08	14,14	11,500	-264,00
17-12-08	14,60	11,000	-360,00
18-12-08**	14,60	11,000	-360,00
6 mēneši / 6-month	RIGIBOR		
9-01-08	8,28	5,811	-246,90
6-02-08	7,56	6,000	-156,00
12-03-08	6,47	6,301	-16,90
2-04-08	6,06	6,282	22,20
7-05-08	5,90	6,357	45,70
4-06-08	5,79	6,455	66,50
2-07-08	6,11	6,650	54,00
6-08-08	6,19	6,747	55,70
3-09-08	6,08	6,679	59,90
1-10-08	6,98	7,172	19,20
15-10-08	8,50	8,683	18,30
5-11-08	8,88	8,798	-8,20
12-11-08	8,68	10,111	143,10
13-11-08**	8,68	11,180	250,00
26-11-08	9,48	11,470	199,00
3-12-08	13,60	11,500	-210,00
17-12-08	14,50	11,000	-350,00
18-12-08**	14,50	11,000	-350,00
1gads / 1-year	RIGIBOR		
9-01-08	8,60	5,919	-268,10
6-02-08	8,77	6,050	-272,00
12-03-08	8,08	6,125	-195,50
2-04-08	7,08	6,351	-72,90
7-05-08	7,26	6,652	-60,80
4-06-08	7,16	6,797	-36,30
2-07-08	7,13	6,885	-24,50
6-08-08	7,23	6,868	-36,20
3-09-08	7,27	7,000	-27,00
1-10-08	7,74	8,007	26,70
15-10-08	9,20	9,285	8,50
5-11-08	9,62	9,501	-11,90
12-11-08	9,50	10,064	56,40
26-11-08	9,90	10,357	45,70
17-12-08	15,24	11,000	-424,00
18-12-08	15,24	11,000	-424,00
5 gadi / 5-year	EUR SWAP		
2-07-08	5,200	6,85	165,00
6-08-08	4,820	6,85	203,00
3-09-08	4,610	6,85	224,00
11 gadi / 11-year	EUR SWAP		
9-01-08	4,550	5,481	93,10
6-02-08	4,395	6,109	171,45
12-03-08	4,369	6,275	190,60
2-04-08	4,500	6,259	175,90
7-05-08	4,590	6,450	186,00
4-06-08	4,790	6,749	195,90
2-07-08	5,080	6,850	177,00
6-08-08	4,830	6,850	202,00
3-09-08	4,640	6,850	221,00

* vidējā svērtā sākotnējās
izvietošanas peļņas likme

** tiešā pārdošana

* average weighted yield rate
** direct selling

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Centrālās valdības parāda apkalpošanas neto rezultāts / Central government debt servicing net result

		2005		2006		2007		2008 **	
		milj. latu mln lats	% * %*	milj. latu mln lats	% * %*	milj. latu mln lats	% * %*	milj. latu mln lats	% * %*
Procentu ieņēmumi	Interest income								
ieņēmumi no depozītiem un konta atlikumiem	income from deposits and account residuals	5,254		7,067		11,689		25,766	
ieņēmumi par aizdevumiem	Income from loans	10,905		9,796		9,282		14,673	
ieņēmumi no atvasināto finanšu instrumentu darbības rezultāta	Income resulting from derivative financial instruments	1,217		1,257		0,156		0,915	
Procentu ieņēmumi kopā	Interest income total	17,376	0,9%	18,120	0,8%	21,127	0,7%	41,354	0,8%
Procentu izdevumi	Interest expenditure								
maksājumi par iekšējiem aizņēmumiem	domestic borrowing expenditure	23,317		20,433		18,751		20585	
maksājumi par ārvalstu aizņēmumiem	external borrowing expenditure	24,251		27,052		26,628		32,496	
izdevumi no atvasināto finanšu instrumentu rezultāta	expenditure resulting from derivative financial instruments	0,000		0,064		0,504		2,253	
maksājumi par depozītiem un kontu atlikumiem Valsts kasē	payments for deposits and account residuals in the Treasury	2,300		5,244		8,921		21,637	
Procentu izdevumi kopā	Interest expenditure total	49,868	2,4%	52,794	2,0%	54,804	1,6%	76,971	2,0%
NETO REZULTĀTS	NET RESULT	-32,491		-34,674		-33,678		-35,617	

* procentos attiecīgi no valsts pamatbudžeta kopējiem ieņēmumiem un izdevumiem

** operatīvā informācija

* as percentage of the basic state budget income and expenditure

** operative information

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

Galvenie makroekonomiskie rādītāji un to prognozes / Main macroeconomic indicators and forecasts

		2005	2006	2007	2008 P	2009 P	2010 P	2011 P
IKP (milj. latu), no tā:	GDP (million lats), from it	9059,1	11171,7	13957,4	15268,0	15090,5	14897,8	15091,2
patēriņš	consumption	7247	9136	11591	12570	12217	11719	11798
privātais patēriņš	private consumption	5666	7281	9050	9581	9205	8761	8796
valdības izdevumi	public expenditure	1581	1855	2541	2989	3011	2958	3002
bruto kapitāla veidošana	gross capital formation	3115	4434	5194	4744	4199	4111	4077
bruto pamatkapitāla veidošana	gross fixed capital formation	2774	3644	4542	4434	3897	3539	3485
krājumu pārmaiņas	changes in stocks	342	790	652	310	302	571	591
preču un pakalpojumu eksports	export of goods and services	4335	5014	6197	6838	6167	6397	6771
preču un pakalpojumu imports	import of goods and services	5638	7412	9025	8884	7493	7329	7554
IKP pieaugums faktiskajās cenās, %	GDP growth (actual prices), %	21,9	23,3	24,9	9,4	-1,2	-1,3	1,3
IKP pieaugums (salīdzināmās cenās, %), t.sk.:	GDP growth (comparable prices), % from it:	10,6	12,2	10,3	-2,0	-5,0	-3,0	1,5
patēriņš	consumption	9,4	18,0	12,3	-5,1	-6,7	-5,5	-0,4
bruto kapitāla veidošana	gross capital formation	9,0	18,2	13,0	-9,4	-11,5	-8,0	0,8
preču un pakalpojumu eksports	export of goods and services	20,3	6,5	11,1	4,5	-3,0	2,1	3,7
preču un pakalpojumu imports	import of goods and services	14,8	19,3	15,0	-6,1	-9,5	-5,2	0,4
IKP deflators (gads pret gadu), %	GDP deflator (year over year), %	10,2	9,9	13,3	13,8	4,0	1,8	-0,2
PCI (decembris pret decembri), %	CPI (December vs. December), %	7,0	6,8	14,1	10,5	3,3	1,1	0,1
PCI (gads pret gadu), %	CPI (year over year), %	6,7	6,5	10,1	15,4	5,9	2,2	0,0
Tautsaimniecībā nodarbināto mēn. vid. bruto darba samaksa, pieaugums faktiskajās cenās, %	Monthly average gross salary of economically active population, increase in actual prices, %	16,5	23,0	31,5	20,5	1,0	-3,3	-0,5
Nodarbinātības pieaugums, %	Employment growth, %	1,6	4,4	2,9	1,3	-2,8	-3,0	1,2

P - prognoze F - forecast

Avots: Valsts kase
Source: The Treasury

